

SEVGİ

dünyası

SAYI: 200007 FİYATI: 900.000 TL.

SİZİ SEVİYORUM

Dr. Refet Kayserilioğlu

DİKKAT, SINANIYORUZ

Güngör Özyiğit

AYIN DOSYASI:

BİN YILIN BİRİKİMİ

(1401-1500)

Aylık Kültürel
ve Siyasi Dergi

Cilt: 31
TEMMUZ 2000
Sayı: 379

SEVGİ YAYINLARI
TİC. LTD. ŞTİ.
adına
Sahibi ve Genel Yayın
Müdürü
Dr. Refet Kayserilioğlu

Yazı İşleri Müdürü:
Güngör Özyiğit

Yayın Kurulu:
Güngör Özyiğit
Nelda Bayraktar,
Zeynep Elkâtip,
Hale Ürkmezigil
Özenç Kayserilioğlu

Halkla İlişkiler Müdürü:
Tülin Özyiğit

Haberleşme Sorumlusu
Kâzım Erdemoğlu
250 42 42

Okur - Abone İlişkileri
Kâzım Erdemoğlu
252 85 85

Yönetim Yeri:
Aydede Caddesi
Kıvılcım Apt. No. 4/5
80090 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 250. 42. 42.

Yazışma Adresi:
SEVGİ DÜNYASI

P.K.471-Beyoğlu-İST.
80090

Mizampaj ve
Teknik Danışman
Hale Ürkmezigil

Dizgi:
Özenç Dizgi

Baskı
Form Matbaacılık
613 88 25 - 613 89 73

Fiyatı: 900.000 TL
Yıllık
Abone:10.000.000TL.
Yurt Dışı: 15.000.000 TL.

İ Ç İ N D E K İ L E R

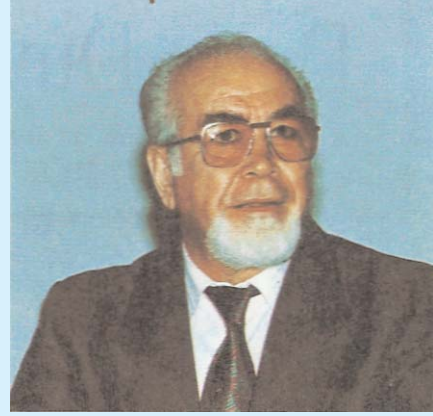
Sevgili Dostlar	
Dr. Refet Kayserilioğlu	1
Sizi Seviyorum	
Dr. Refet Kayserilioğlu	2
Dikkat, Sınanıyoruz	
Güngör Özyiğit	8
Gözlem, Değerlendirme, Karar	
Dr. Bedri Ruhselman	12
Değişim, Çıkılacak	
Dik Bir Yokuş mu?	
Nelda Bayraktar	15
Duygu Bütünlüğü	
Nadide Kılıç	18
Gönül Kapıları	
Çev:Acar Doğançün	21
Esinler	
Olgay Göksel	26
Yolculuk	
Çev:Acar Doğançün	27

MILLENIUM DOSYASI BİN YILIN BİRİKİMİ (1401-1500)

Fetih ve Fatih	33
Drakula ya da Kazıklı Voyvoda	35
Cem Sultan	36
Ortaçağ'ın Aydınlik Yüzü	38
Bir İcat, Bir Keşif	39
Leonardo da Vinci	40
Hoca, Bir gün	44
Fatih'in Rüyası	
Tahsin Ünal	46
Hayatımız Mizah	
Güngör Özyiğit	48

Sevgili Dostlar

Ülkemiz bir yandan iyi yolda gelişiyor ve seviniyoruz. Önemli kararlar alınıyor. Suçlular yakalanıyor. Ama onları caydırıcı şekilde cezalandıramıyoruz. Kanunlarda çok boşluklar var. Adalet mekanizması iyi işlemiyor. Hakimlerin de hakları ve hayatları iyi korunmuyor. Ekonomide canlanma olurken bocalama başlıyor. Avrupa kriterlerine uymamız gerekir derken, o yöndeki adımlar çok yavaş oluyor.

Bu arada koalisyon içindeki partilerin birbirini yıpratmak için bir takım manevraları oluyor. İyiyeye gidişler duraklıyor. Sürtüşmeler başlıyor. Bu aksaklıklar neden oluyor? Çünkü insanlar ülkemizden ve başkalarından önce yalnız kendi çıkarlarını düşünüyorlar. Bu hükümet uyumlu gidiyor, her şey iyiyeye doğru gidiyor diye bayağı ümitlenmiştik. Bu esnada atılacak yanlış adımlar ülkeye zarar verecektir. Ama buna sebep olanlara zararı daha büyük olacaktır. Küçük hırslar, büyük zararlar getirir. Dimyat'a pirince giderken, bakarsınız evdeki bulgurdan oluverir insan.

Türkiye'nin geleceği parlaktır. Yanlış yolda gidenler yavaş yavaş elenecek, yeni güçlü oluşumlar onların yerini alacaktır. Türkiye'nin önemli bir yeri, güçlü bir potansiyeli var. Bilgide, teknikte ileri gidenler bazı politikacıları çoktan geçtiler. Arkadan büyük bir dalga geliyor. Türkiye çağdaş ölçülere en kısa zamanda uyacaktır. Ve hızla ileri atılacaktır. Kendi küçük çıkarları için bu gelişmeye engel olmak isteyecekleri arkadan gelen o dalga silip süpürecektir.

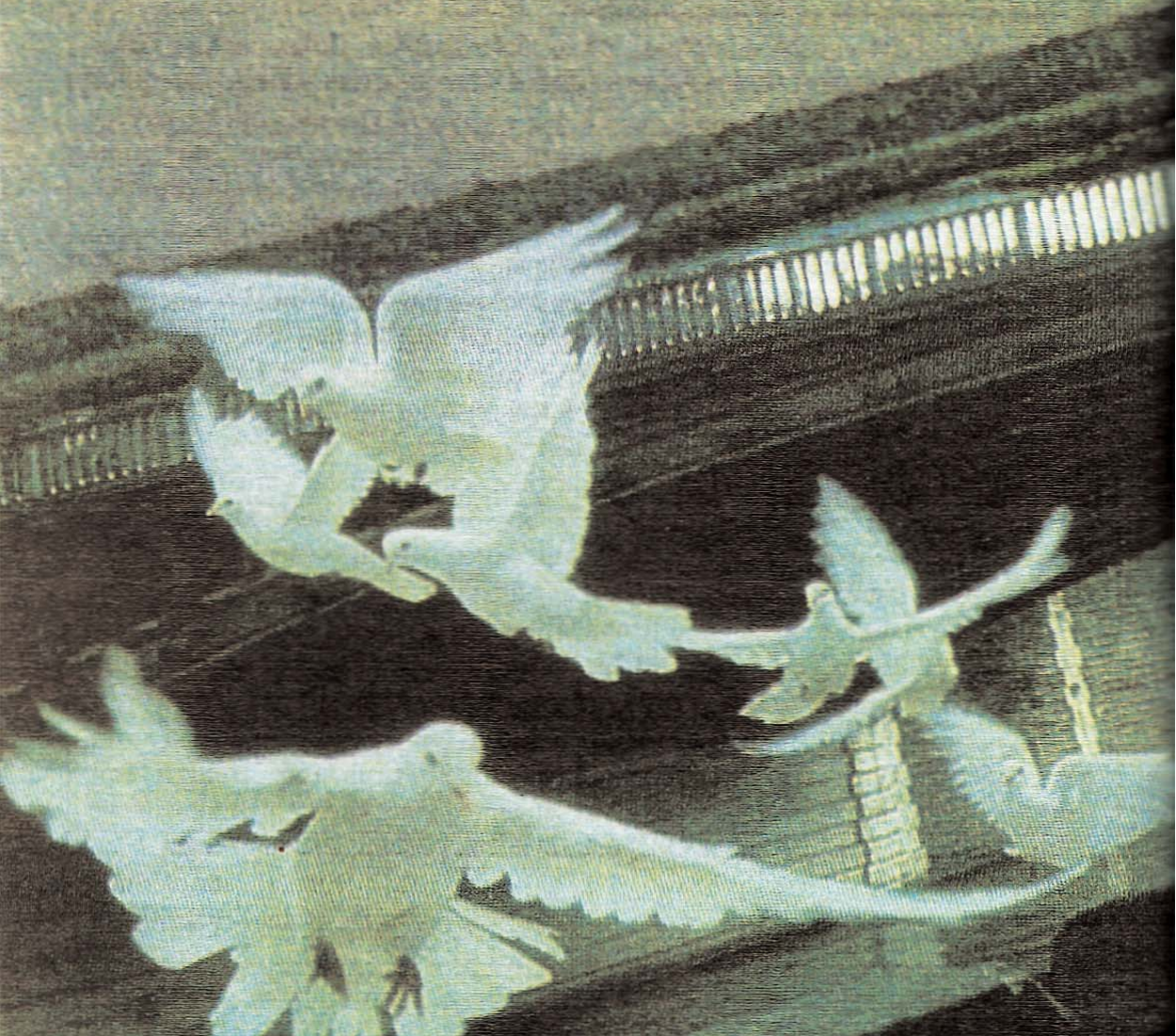
Ülkemizin geleceğini kurmada hepimiz çaba içinde olursak yürüyüşümüz ve gelişmemiz hızlı olacaktır. Enerjimizi boş yere sürtünme kuvvetlerine harcamamız gerekir. Bunun için içerde tüm partiler birbirleriyle dost olmalıdır. Dışarıda tüm komşularımızla dostluk kurmalıyız. Onların yanlış tutumlarını belirterek, bir daha yapmamalarını tembihleyerek ve dostluğun komşu ülkeler için çok yararlı olduğunu göstererek... Kavgayla, döğüşle, atışmalarla harcanan kuvvetler boşa harcanmış, sürtünme kuvvetlerine gitmiş, heba olmuş kuvvetlerdir.

Biz artık içte ve dışta herkesle dost olmak, herkesin hakkına, hukukuna saygı göstermek, herkese sevgi göstererek hizmet etmek zorundayız. Bunları tam yaptığımız zaman, ilerlememizin ve yükselmemizin ne kadar hızlı, huzur ve mutluluğumuzun ne kadar büyük olduğunu sevinerek ve şükrederek göreceğiz.

En derin sevgilerimle
Dr. Refet Kayserilioğlu

SİZİ SEVİYORUM

DR. REFET KAYSERİLİOĞLU

GÖNLÜMÜ SEVGİ SUYU İLE YIKADIM

Sizi seviyorum. Önce siz tanıdıklarımı, saygı duyduklarımı, beğendiklerimi, can kardeşlerimi, en yakınımda olan sizleri çok seviyorum. Sizlerin değerlerinizi görüyor, düşünüyor ve söylüyorum. Sizlere güveniyorum. Sizleri asla yermiyorum ve kınamıyorum. Size yardıma ve hizmete hazırım. Sizlerin de beni saydığınıza, sevdiğinizinize, bana değer verdiğinizinize ve her fırsatta beni övdüğünüze inanıyorum. Ben de aynen böyle yapıyorum. Gönüllerimizden gönüllerimize sınımsızca duygular gidip geliyor. Bu bizleri güçlendiriyor, birbirimize daha çok yaklaşıyor, şüphesiz mutlu ediyor ve yüceltiyor.

Sonra siz, beni tanıyanları, Dergi'de sevgili dostlarım diye hitap ettiğim sizleri, yazılarımı, kitaplarımı okuyanları, bana değer verenleri, beni beğenen sizleri de çok seviyorum. Aramızda görüş birliği, inanç birliği oluştu, yıllardır. Aynı şeylere iyi, aynı şeylere kötü diyoruz. Kötülüklerden daha çok kaçınmaya, iyilikleri daha çok yapmaya çalışıyoruz. Sizler beni resimlerimden, konferanslarımdan, TV.deki konuşmalarımdan şeklen de tanıyor sunuz. Ben sizlerden tanışma fırsatı

bulduklarımı tanıyorum. Ama bunun hiç önemi yok. Aynı şeylere inanıyor, aynı doğruları benimsiyor, aynı yanlışlardan sakınıyoruz ya, aynı yükselme yolunda el ele gidiyoruz demektir.

Tüm insanları, Yaratanımın

Yaratanımın
Sevgisinden yaratılmış
tüm insanları...

Dil, renk,
din, millet,
farkı gözetmeksizin,
hepinizi
seviyorum

sevgisinden yaratılmış tüm insanları, din, dil, renk, millet farkı gözetmeksizin, hepinizi çok sevmeye çalışıyorum. İçimdeki küçüklükten beri aldığım telkinlerden, öğretilenlerden oluşmuş menfi duyguları, atmaya çalışıyorum ve çoğunu daattım. Kiminizi bana düşman diye, kiminizi gâvur diye, kiminizi yalancı diye, kiminizi şekli, rengi, inancı, dünya görüşleri bize

benzemeyen kimseler diye tanıtmışlar, gönlümün sizlerden uzak durmasını sağlamışlardı. *Şimdi tüm insanların aynı özden yaratılmış kardeşlerim olduklarını öğrendim. Gönlümü sevgi suyu ile sürekli yıkıyorum. "Başkaları" dediklerim hakkında, gönlümde oluşmuş olumsuz duyguları, sevgi suyu ile yıkarak tamamen attım. Şimdi "Onlar benim kardeşlerim, onlarla aynı kaderleri paylaşıyoruz" diyorum. Onlar da dünyada yükselmek için bulunuyorlar.*

Onlar da acı tatlı olaylar içinde yoğruluyorlar. Kimileri kimilerine destek oluyor. Kimileri kimilerine dert oluyor, belâ oluyor ve köstek oluyor. Bazıları daha ileri gidip sömürüyor, eziyor ve öldürüyorlar. Kötülüğün birgün, fazlasıyla kendilerine döneceğini bilmeden. İyiyi de kötüyü de sevmeye çalışıyorum. İyiyi nasıl destek olurum? Kötüyü o yanlış yoldan, o bilgisizlikten nasıl kırtarırım? diye düşünce içindeyim.

“Fakat” diyorum kendi kendime, “Tanımadığın, sana ne faydası, ne zararı dokunmayan kimseleri uzaktan sevmek, uzaktan onlara acımak kolay. Acaba onların sana bir uçtan zararları dokunsa tepkin ne olacak?” O zaman içime dönüyorum. Yıllardır başımdan geçen olayları düşünüyorum. Hatıralarımı tazeliyorum.

Kimseye bilerek ve isteyerek bir kötülük yapmadığımı görüyorum. Bilmeden gönül kırılmışsam, hemen özür dilemişimdir. Fakat yaptığım iyiliği, gösterdiğim sevgiyi yanlış yorumlamış kişiler oldu. Zaman içinde onların bir kısmı benim niyetimin iyi olduğunu anladılar. Bazıları ise beni kötüleyerek, kendilerine değer kazandıracaklarını sandılar. Onların hepsini kendi şartları içinde değerlendirerek hoş gördüm ve gönlümdeki sevgiyi tazeledim. Onların hepsini kardeşlerim olarak seviyorum.

Bana maddi zarar verenler, malıma el uzatanlar oldu. Onları hep uyardım. “Yapmayın!..” dedim. Söz dinletemeyince mahkemeye verdim. Ama gönlümde hiçbirisine karşı düşmanlık beslemedim.

KISKANANLAR, İFTİRA EDENLER, AÇIKÇA KÖTÜLÜK YAPANLAR OLDU

Onlar beni çok üzdü, çok yordu. En sevdiğimim, en güvendiklerimim, yükselemeleri için çaba harcadıklarımın içinden beni kıskananlar oldu. Benim ayağımı kaydırarak yerime geçmek isteyenler oldu. Sevgi gösterdiklerimim, tedavi ettiklerimim, iyilikleri için çaba harcadıklarımın akla hayale gelmez iftiraları oldu. Onlara karşı içimde kırgınlık oldu, kızgınlık oldu,

üzüntü oldu. *Zihnim ve gönlüm onların bu yanlış davranışlarıyla çok meşgul oldu, çok yoruldu ve çok üzüldü. Ama onlara kötü karşılık vermek, onları kötülemek içimden gelmedi.* Sadece üzümlere sustum. Belki bir iki yakınım dert yandım. O dönemlerde beni yakından tanıyan bazı kişilerin de o iftiralara, o kötülemelere inanmaya yatkın olduklarını görmem beni ayrıca çok üzdü ve şaşırttı.

Halbuki bize denmişti ki: *“Siz özenerek kıskanmayınız. Özenerek*

ulaşınız. Özenmek beğenmekse eğer.” Yine bir başka celsede: *“Her şeyi elde etmek istiyorsanız, onun en kısa yolu kendinizi yükseltmektir. Kötülerin zannettiği gibi, başkalarını hiçbir şey yapamaz hale getirmek değil.”* denmişti. Bir kısım insanlar bu bilgileri aldı, ama gönüllerine benimsetmedi. Bir kısmı da tüm gerçeklere gözlerini ve kulaklarını kapadı.

Şimdi o üzüntülerim, o kızgınlık ve kırgınlıklarım bitti. Çünkü insanı daha iyi tanıdım. İnsanın kolayca yanlışla sapıvereceğini öğrendim. Hele kendini yükseltmeyenlerin, gönlünü arıtmak için çaba harcamayanların kolay yanlışla saptıklarını gördüm. Günlerini onu bunu çekiştirmekle, dedikodu yapmakla geçirenlerin böyle yanlışlıkları zaten yapıp durduklarını gördüm. Onların çoğunun konuşmalarının, bilgisini artırma ve gönlünü arıtma yönünde olmadığını, tanıdıklarını, hatta için için beğendiklerini yermek ve çekiştirmek yönünde olduklarını anladım. İnsanın zavallılığına acıdım, üzüldüm.

Ve karar verdim. Bana yapılan iftiralara, karalamalara, kötölemelere, hem cevap vermeyeceğim, hem de asla üzölmeyeceğim. Onlara karşı hiçbir kızgınlık taşımayacağım. Faydası olacağını görürsem onları uyaracağım. Gönlümde

kırgınlık, dargınlık değil, sevgisizlik bile taşımayacağım. Fakat onlara karşı dikkatli ve uyanık olacağım. Bir daha ihanet etmelerine, aldatmalarına fırsat ve imkân vermemeye çalışacağım. Onların hayra varmaları için dilekçi olacağım. *Madem ki gönlümü sevgi suyu ile yıkadım ve hep yıkıyorum. Herkesi Yaratanın kutsal eseri diye sevmekte devam edeceğim. Kimse için kötü bir şey düşünmeyeceğim. Alabilenlere yükselmeleri için hep yardımcı olacağım.*

YÜCE DOSTUM'A

Sizi çok seviyorum. Getirdiğiniz yüce bilgileri daha iyi idrak ediyor, onları iyice benimsemeye, uygulamaya çalışıyorum. İnsan kardeşlerime onları, en güzel şekilde, olaylar içinde yoğurarak vermeye çalışıyorum. *Bu bilgilerin Yaratanın ana esaslarına uyan, öz bilgiler olduğunu biliyorum. İnsan kardeşlerimin bunları benimseyerek ve uygulayarak yükseleceklerine ve birliğe ulaşacaklarına inanıyorum. Bugünkü kavganın, bencilliğin, çıkarıcılığın, her çeşit kötülüğün ve düşmanlığın ancak bu doğru esasların, temel gerçeklerin benimsenmesiyle biteceğine inanıyorum.* Söylediğiniz gibi, *“Yükselmenin merdiveni beş basamaklıdır: İyilik,*

doğruluk, çalışmak, bilgi ve sevgi". Yine söylediğiniz gibi: *"Siz seviniz ki, sizi de sevsinler. Her şeyi seviniz. Büyüğü, küçüğü, iyiyi ve kötüyü. O zaman göreceksiniz ki, ortada kötü kalmayacak"* Herkesi, oldukları gibi sevmeye çalışıyorum.

Yüce dostum, bana yaptığınız sınama ve denemelerden çok üzülüğüm, çok şaşırduğım, sizden tam uzaklaşmak, tam kopmak noktalarına geldiğim anlar çok oldu. O zamanlarda getirdiğiniz muhteşem bilgiler ve müjdeli haberleriniz imdadıma yetişti. Her şeye rağmen o bilgilere ve size bağlılığım devam etti. Şimdi görevimi daha iyi görüyorum. Belli yerlerden geçmiş olarak yolumda devam ediyorum. Ve bana Yüce Yaratanımı daha iyi tanıttığınız, daha çok sevdirdiğiniz için size çok teşekkür ediyorum. Sizinle beraberim.

YÜCE YARATANIM

Biliyorum Erişilmez Olansın, Birin Birisin, her yerdesin ve hepimizin gönlümüzdesin. Seni seven-

lere, Senin kullarını ve yarattıklarını sevenlere, onlara iyilik ve hizmet edenlere daha çok yakınsın. Sen almadan veren, her şeyi bilen ve yoktan vareden Teksin. Şüphesiz En Yüce Olansın.

Seni gönlümde sıcak sıcak duyuyorum. O zamanlar veya Seni gönlünden andığım zamanlar, gözyaşlarımı tutamıyorum. Senin gülyüzünü, güzelliğini görmek, huzurunda secde etmek

nasibim olsun. Seni seviyorum Rabbim, gittikçe daha çok gönlümde buluyorum, her an seninle beraberim ve buyruklarına tabiyim. Kullarını ve varetmiş her şeyi seviyorum. Onlara hizmete çalışıyorum.

Sevgimi ve hizmetlerimi artırmam için lütfen bana yardım et, Yüce Yaratanım... En büyük dileğim, tüm insanların birliğe ulaşmalarıdır. Biribirlerini hoşgörmüş, bağışlamış ve sevmiş olarak el ele olmalarıdır. Öylece el ele olarak hep birlikte huzuruna varabilmemizdir.

"İşte biz, gönüllerimizi bir ettik Rabbimiz!.." diyebilmemizdir.

Yalan Değil Güzel Dünya

Dünya niçin yalan olsun?
İnsan niçin kanan olsun?
Aklın, bilgin sağlam ise,
İşler niçin terse dönsün?

Alınacak bilgi vardır;
Tadılacak sevgi vardır;
Dünya geçit elbet ruha,
Takılacak kanat vardır.

Deęerini bileceksin,
Nice yollar geçeceksin.
Üzülerek, ter dökerek,
Nice güller dereceksin.

San, mal, mevki araç sana,
Bilmek için, hizmet için,
Gönlünü bir arıt, yıka,
Bak, gör, yaşam ermek için.

Dr. Refet Kayserilioğlu

Eylül 1984

Dikkat, Sinanıyoruz

Güngör Özyiğit, Psikolog

SINAV İÇİNDE SINAV

Dört öğrenci sabah uyanamazlar ve matematik dersinin son sınavını kaçırlar. Ertesi gün, öğretmenlerine giderek, dün arabayla okula gelirken lastik patladığı için sınavı kaçırdıkları yalanını uydururlar. Ve öğretmeni kandırdıklarını sanırlar. Öğretmen inanmış görünerek üç gün sonra gelmelerini ve dördüne özel bir sınav yapacağını söyler. Üç gün sonra dört öğrenci, sınav olmak üzere gelirler. Matematik öğretmeni, bu dört öğrenciyi, sınıfın dört köşesine, birbirlerinden en uzak olacak şekilde yerleştirir. Finali geçmeleri için en az elli puan almaları gerekmektedir. Öğretmen beş soru sorar. Matematik soruları olan dördü çok kolaydır ve her biri on puanlıktır. Öğrencilerin dürüstlüğünü ölçen sınav sorusu ise kağıdın arka tarafındadır. Altmış puanlık olan bu soru aynen şöyledir: “Hangi lastik patladı?!”

İnsan aldattığını sanırken, aslında aldanır. Bildiği ve beklediği bir konuda sınava girerken hiç ummadığı bir şekilde sınanır. Sınav içinde sınav olduğunu görerek, gerçek kendi ile yüzleşir.

ÖĞRENİLEN UYGULANMALI

Dünya, öğrenilen teorik bilgilerin, pratiğe dökülüp deneyimlendiği bir sınav yeridir aslında. Öğrendiklerimizi ne denli öğrenip öğrenemediğimiz, yaptıklarımızla anlaşılır. Yaşantımız bizim denek taşımızdır. Bu anlamda gerçek bilmek, yapabilmek demektir.

Hemşirelik okulunda iletişim dersi veren bir öğretmen, hemşire adaylarına hemen her seferinde, hayatta pek çok insanla karşılaşacaklarını, herkesin değerli ve önemli olduğunu, dikkat ve ilgi görmeyi, tanınmayı hakettiklerini söyler durur. Her insanın kendi adını işitmekten hoşlandığını, kimseden tatlı bir gülümsemeyi ve içten bir merhaba’yı esirgememeleri gerektiğini öğretir. Günün birinde hemşire adaylarına, okullarında temizlik işlerini yapan hanımın ismini sorar. Hiç ses çıkmaz sınıfta. Sonra hepsi uzun boyu, siyah saçlı, elli yaşlarında olan bu temizlikçi hanımın isminin Dorothy olduğunu öğrenir. Aynı zamanda ismin bir kimlik olduğunu ve birine ismiyle seslenmenin ona değer vermek anlamına geldiğini de...

CESARET VE SABİR SINAVI

“Simyacı”nın yazarı Paulo Coelho “Veronika Ölmek İstiyor” kitabında şöyle bir öykü anlatır: Ermiş kişilerden sayılan Nasruddin, bir konuşma yapmaya çağrılır. Bin kişilik salonun biletleri satılmıştır. Yedi yüzü aşkın kişi de konuşmayı kapalı devre televizyondan izleyecektir. Konuşma daha önceden saat 14:00 olarak kararlaştırılmıştır. Ne var ki, saat öğleden sonra ikiyi gösterdiğinde, ermişin çömezlerinden biri kürsüye çıkarak, üstadın elinde olmayan nedenlerle biraz gecikeceğini bildirir. Topluluktan bazıları öfke ile kalkıp, paralarını geri isteyerek, salonu terkederler. Saat 16:00 olduğunda, üstad hâlâ yoktur ortada. İnsanların

büyük çoğunluğu, gişeden paralarını alarak evlerinin yolunu tutarlar. Saat 18:00'i gösterdiğinde, başlangıçtaki 1700 izleyiciden geriye kala kala yüz kişi kalır. Derken Nasruddin çıkagelir. Zil zurna sarhoştur. Ön sırada oturan güzel bir kadına laf atar. Salonda oturanlar şaşkın ve öfkelidir. Kendilerini dört saat bekleten bu saygısız adam, malın gözüyümüş meğer diye düşünürler. Daha sonra homurdanmalar başlar. Sufi Nasruddin bütün bunlara hiç aldırmaz. Öndeki genç ve güzel kadına çok seksi olduğunu söyledikten sonra, birlikte Fransa'ya tatile gitmeyi önerir. O arada, kendisini protesto eden seyircilere ağızına geleni söyleyen Nasruddin, paldır küldür yere yuvarlanır. Seyirciler, bunun şarlatanlıktan başka bir şey olmadığını söyleyerek, tiksinti içinde salonu terkederler. Geriye sadece dokuz kişi kalır.

Nasruddin yerden kalkar. Tamamen ayıktır. Gözleri pırıl pırıl parlar. Yüzünde onur, halinde bilgece bir tavır vardır.

“Beni dinlemeye hak kazanan sizlersiniz. Çünkü ruhsal yolculuğun, manevi yükselişin en zor iki sınavını başarıyla geçtiniz; gereken anı bekleyecek sabıra ve karşılaştıklarınızdan hayal kırıklığına uğramayacak cesarete sahip olduğunuzu gösterdiniz. Artık sizleri öğrenci olarak kabul edebilirim” der.

Yücelme yolunda yürüyen çoğu kişi, yoldaki tuzaklara takılır kalır. Ancak sonuna kadar sabreden ve zorluklara göğüs germe cesareti gösteren, sonunda menzile varır. Ayrıca sinayıcı, eleyici olduğu kadar, aynı zamanda öğretici olan bu yolda yolculuk yapmaktan da zevk alır. Ve bir yerde her şeyi kaybeder gibi gözükürken, gerçekte en önemli şeyi, gerçeği ve kendini kazanır.

YOLCU YOLUNDA GEREK

Bir süre önce, bir aylık televizyon çekimi yapmak üzere, eşimle birlikte bir Cumartesi gecesi 22.00 uçağı ile Kıbrıs'a gidecektik. O Cumartesi yoğun bir iş

gününden sonra, akşam yediye doğru yorgun bir şekilde eve geldim. Yemek yiyip, hazırlanıp, uçağa yetişmeyi düşünüyordum yalnızca. O arada eşimin kardeşi ve eşi gelmiş bize. Daha önce bir başka kardeşlerinde kalmak istemişler. Evin beyi istemeyince, bize gelmişler. Eşim de “bizde kalın” demiş. Yemekte eşim, bu durumu kulağıma fısıldadı. Ben de bunu son derece doğal karşıladım. Yetişme telaşı içinde olduğumdan, konuklarımızın benden, sıcak bir onay bekle-diklerini anlayamadım. O anda aklım kendimizle ve yolculukla tıkabasa dolu. Neyse, acele yemeği bitirip, hazırlanarak, biraz buruk bir şekilde evden ayrıldık. Eşim yolda durumu daha etraflı anlatınca uyandım. Kendimi onların yerine koyamadığıma ve gereken ilgiyi gösteremediğime üzüldüm. Ama yapacak bir şey yoktu artık. Belki de vardı... Biz bir taksiyle havaalanına geldik. Terminale girdik. Yolculuk işlemlerini yaptırıyoruz. Kıbrıs’a çıkış için nüfus kağıdı istediler. Aksilik bu ya. Diğer hüviyetler, basın kartı, ehliyet var, fakat nüfus kağıdı yok. Diğer hüviyetler nüfus kağıdına dayanılarak çıkarıldığına göre, onun yerine geçmesi gerektiğini söylüyorum. Ama “mevzuat böyle efendim” engeline takılıyorum. Saat 21.00 e geliyor. Yapacak tek iş, bir taksi ile Caddebostan’a eve gelip, nüfus kağıdını alarak, tekrar havaalanına dönüp uçağa yetişmek. Bunun için bir saatlik süremiz var. Hemen bir taksiye atlıyorum ve yola çıkıyoruz. Beş yüz metre gidiyoruz ki, birden evin anahtarının yanımdaymış olmama geliyor. Şöföre

söylüyorum, havalimanına geri dönüyorum. Hemen koşup eşimden anahtarı alıp, taksiye dönüyorum ki, araba arıza yapmış. Bunda da bir hayır varmış deyip, arkasındaki taksiye biniyorum. Bir saatte Caddebostan’a gidip gelmemiz gerektiğini söylüyorum. Sürücü biraz ümitsiz bir halde “Köprü tıkalı değilse belki” diyor. Ve basıyor gaza. Hızla gidiyoruz. Bu sırada ben olanları düşünüyor, bağışlanmak diliyor ve yardım istiyorum. Böylece köprüye geliyoruz ama, köprü her zamanki gibi tıkalı. Şöför, moral verecek yerde, bu durumda yetişmemizin imkânsız olduğunu söylüyor. Hak vermiyor değilim, fakat içimde hep bir umut penceresi açık. İçimden Yaratan’a yönelip, sıkı bir dilekte daha bulunuyorum. Ve gerçekten bir mucize gerçekleşiyor. Aniden bir cankurtaran ortaya çıkıyor. Biz de onun peşine düşüyor ve hızla köprüyü geçiyoruz. Eve gelip, konukları kucaklayıp, gereken sevgi ve ilgiyi gösteriyorum. Nüfus kağıdımı alıp aynı hızla dönüyoruz ve ucu ucuna yetişiyoruz. Eşim de her zamanki becerikliliğiyle öyle ayarlamış ki, ben uçağa biniyorum, kapılar kapanıyor ve uçak hareket ediyor.

Uçak havalanıp yükselişe geçiyor. Aynı zamanda içimde bir yolculuk başlıyor. Kaybetmek üzere olduğum bir sınavı, zamanında farkedip kazanca çevirmenin sevinci içinde, gönül uzayında git gide yükseldiğimi, yukarılara doğru çıktığımı hissediyorum. O coşkuyla kanat çırpın kalbim, uçağa eşlik ediyor. Ve içimde tanrısal bir ses, dikkatli olmamızı, her zaman sınanabileceğimizi fısıldıyor...

Gözlem, Düşünerek Değerlendirme ve Karar Verme

Dr. Bedri Ruhselman

Tekâmülün çok ileri merhalesi olan vazife bilgisi safhasına insanı dünyamızda iken hazırlayıcı unsurlardan biri ve belki başlıcası bu yazının başlığı olarak takdim ettiğimiz kelimelerin ifade ettiği manâlarda saklıdır.

Yapacağımız herhangi bir işte olduğu gibi, etrafımızda, yakınımızda ve uzagımızda bulunan bütün varlıklar ve hemcinslerimiz hakkındaki düşünce ve duygularımızın iyiye veya kötüye doğru olan yönlerinin çizilişinde etken olan bu manâlar hem kendi tekâmülümüzün hem de toplum hayatımızdaki huzurun ve güvenliğimizin sağlayıcısı birer kıymet haline geçerse ne mutlu bize..

Hemen hemen hayatımızın her adımı bu üç faaliyetin bilerek bilmeyerek, isteyerek, istemeyerek karşımıza dikildiğini söylersek okuyucularımız bu sözlerimizi hiç de yabana atmazlar.

Fakat insanlık durumunun oldukça görgü ve tecrübesizliği yüzünden biz, gözleme, düşünerek değerlendirme ve karar verme eylemlerinde sık sık hatalara düşer ve bu hatalarımızın da genellikle acı sonuçlarını duyarız. Neticelerin bu acılığının ya bizi çok kıymetli bir dostun kalbini kırmak, ya toplumda bize karşı gösterilen itibar ve güveni kaybedici

durumlara düşmek, ya ayağımıza kadar gelmiş bir nimeti kaçırmak veya iş hayatımızdaki mühim başarılarımızı hazırlamak gibi maddi üzüntülere sevk etmek şeklindeki tezahürlerini bir tarafa bırakalım, bundan daha kötüsü, başkaları hakkındaki kötü ve uygunsuz düşüncelere sürüklenmiş olmaktan kaynaklanan ıstırapın vicdan azapları halinde dünya içinde olduğu kadar dünya ötesi hayatımızda da uzun müddet ruhumuzu etkileyen tarafları vardır.

Bütün düşüncelerimiz, bütün eylemlerimiz hızını, gözleme, düşünerek değerlendirme ve karar verme faaliyetinden alır.

Vaktiyle tanıdığım bir genç vardı. Bu zatın gözünün sınırları dumura uğramış, ama gözleri açık bulunuyordu.

Bir gün bir yerde oturmuş müzik dinliyorken karşısında oturanlardan birisi kendisine şöyle bağıyor. "Gözünü buradan çevirecek misin? Yoksa çevireyim mi?"

Müziğin tatlı nağmelerini içine sindirmekle meşgul olan biçare âmâ genç, o kalabalık içinde farkında bile olmadan gözlerini karşısındaki adamın genç eşine dikmiş olduğunu ve yukarıdaki ihtarla kendisinin münasebeti bulunduğunu

aklına bile getirmiyor. Onun bu kayıtsızlığına karşı, karşıdaki adam karısına böyle apaçık göz dikmesi yetmiyormuş gibi bir de ihtarına aldırış etmemesi suretiyle kendisini tahkir etmek istediğini sanıyor ve büsbütün sinirlenerek yerinden kalkıyor ve biçare gencin yanına geliyor, ona şiddetli bir tokat atıyor... Orası karmakarışık oluyor. İş kısa zaman sonra anlaşılıyor ama, iş işten de geçmiş oluyor ve adam çok güç bir durumda kalıyor.

İşte gözlemlene, değerlendirme ve karar verme sakatlığının ve onun çok kötü neticelerinden birinin örneğini burada görüyoruz.

Yine vaktiyle bir yerde okumuştum.

Paris’de lokantaların birinde bir müşteri garsona: “Garson” diyor, “Bana bir biftek getiriniz” Fakat bu emri verdiği sırada onun masasının tam karşıdaki masada bulunan başka bir müşteri alay eder gibi zoraki bir hareketle öksürüyor: “Öhö, öhöö...!”

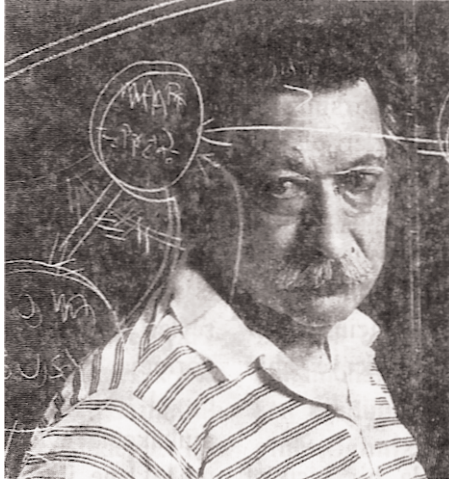
Yemeği ısmarlayan adam buna iyice içerlemekle beraber sesini çıkarmıyor ve susuyor... Aradan bir müddet daha geçiyor. Garson geliyor. Bu defa garsona yine yüksek sesle: “Bana bir kadeh şarap getiriniz” diyor. Fakat bu sözünü henüz bitirmeden karşıdaki masadan aynı adamın yine aynı tarzda öksürdüğü duyuluyor.

“Öhö... Öhööö...!”

Bu defa beriki dayanamıyor ve hemen yerinden fırlıyor, ötekinin karşısına geçerek: “Siz bir edepsizsiniz” diyor ve bu kısa tartışma bir düello ile düelloda yemek ısmarlayan adamın ölümü ile neticeleniyor.

Halbuki esasında mesele hiç de yemek ısmarlayanın zannettiği gibi değil.

Ötekinin öksürüğü bir tik halinde vaki olmaktadır. O zavallı ara sıra bu tikin tesiriyle bu tarzda öksürüyor, fakat aksilik şurada ki bu hakikaten başkasıyla alay eder gibi bir tonla çıkan onun bu öksürük halindeki tikleri iki üç defa tam adamın garsona bir şey ısmarlayacağı ana rast geliyor! İşte

yine gözleme, değerlendirme ve karar verme hatası ve onun çok kötü neticesi...

Bu tarz olaylar hayatın her safhasında meydana gelebilir. Hatta ilim tarihinde aynı hataların yanlış neticelerini gösteren bir sürü örnek vardır. Bunlardan birisi de dünyanın güneş etrafında değil, görüldüğü gibi güneşin dünya etrafında döndüğü hakkında uzun zaman hüküm süren ve zavallı Galile’nin aksi iddiasına karşı bu İtalyan aliminin büyük sıkıntılar çekmesine sebebiyet veren yanlış kanaattir.

Gözlem, değerlendirme ve karar verme konusunda meydana gelebilecek her hata diğer bütün hatalar gibi, insanın

az veya çok sıkıntı ve üzüntülerine sebep olacak ve hatta bazen oldukça ağır vicdan azaplarını bile ortaya çıkarabilecek sonuçlar doğurur. Ve bu bakımdan da üzerinde büyük bir titizlikle durulması lâzım gelen bir tartışma konusu olur.

Kıymetli ruh dostlarımızdan Şihab'ın bu konuya dair geçen bazı önemli ifadelerini nakletmeyi burada tam yerinde görüyorum:

“Gözlemlene, konuşarak değerlendirme ve karar verme... Bilirsiniz ki insanlar düşünerek değerlendikleri olaylar üzerinde karar alırlar. Bu üç safha gözlem, değerlendirme ve karar safhası elde edilince, bazı olaylar oluşur. Bunlar oluşmasa bile bazı kararlar alınır ki bu kararlar, diğer insanlar, hemcinsler lehinde veya aleyhinde bir düşünceye sahip olmanıza yardımcıdırlar.

Size bir misal vereyim:

“Dar bir köy yolunda bir bisiklet üzerinde süratle ilerliyorsunuz. Önünüzde birdenbire göğsünüz hizasından gerilmiş yolu kateden ince bir tel çıkıyor. Bu tele çarpmamak için ani bir hareketle kendinizi, belki tehlikeli bir kazadan kurtarıyor ve eğilip altından geçiyorsunuz ve böyle yolun ortasına tel grip herkesin hayatını tehlikeye koyan kişi hakkında kararlara varıyorsunuz. Söz ile olmasa da içinizden tenkid ediyorsunuz. Fakat biraz sonra görüyorsunuz ki o tel zannettiğiniz gibi bir tel değil. Rüzgârla kopup yolun öbür kenarındaki bir dala yapışan örümcek ağından bir parçadır ve sabah güneşinin ışığı altında parlayarak size tel gibi görünmüştür. O zaman kararınızdaki

hatayı anlıyorsunuz. Fakat o kişi hakkında da kötü bir karara varmış bulunuyorsunuz.

“İnsanlar bu hale düşer. Hepiniz için bu haller geçerlidir. İnsanlar böylece tekâmüllerine engel olan acemiliklerini, madde alemindeki sakatlıklarını teker teker tahlil etmek mecburiyetindedirler.

“İyiliğe varmak, kötülükleri terk ile, iyiliğe varmak tecrübe ile, tecrübesizlikleri ortadan kaldırmakla mümkün olacaktır.”

İnsan kendisinin tekâmül merhalelerinde aday bulunduğu yüksek mertebelerdeki büyük vazifelerini yapabilecek iktidarı kazanmaya ve yüksek seviyelere erişmeye hazırlanırken etrafında gördüğü şeyleri iyi ve mümkün olduğu kadar doğru görmeye çalışmalıdır. Zira her şeyden evvel müşahade üzerine kurulacak muhakeme eylemi de sakat olur. Sakat muhakeme ile alınacak kararların doğru ve isabetli olması beklenemez.

Sonuç olarak doğru gözlem, iyi değerlendirme ve isabetli karar ancak soğukkanlılıkla, nefsanî hislerden arınmış olarak ve acele etmeden basiretli, temkinli bir ruh faaliyeti içinde mümkün olabiliyor.

Aksi taktirde süratli ve emniyetli bir tekâmül yürüşünü yavaşlatıcı unsurların başındaki engeller arasında böyle yanlış gözlem, kötü değerlendirme ve münasebetsiz, isabetsiz kararlara oluşmuş duygu, düşünce ve hareketlerimizi koymak durumunda kaldığımız zaman bir an önce ulaşmamız gereken tekâmül mertebelerinin bizden uzaklaştığını düşünmenin üzüntüsüne kapılmak yeterli olacaktır.

Değişim, Çıkılacak Dik Bir Yokuş mu?

Nelda Bayraktar

Biz insanlar kendimizi ne sanıyoruz? Mükemmel bir sistemin içine geliyoruz ve şükürler olsun ki sistemle uğraşmıyoruz. Her şey öylesine güzel planlanmış ki sadece kendi yaşantılarımıza odaklanıyoruz. Ve öylesine mükemmel yaratılmışız ki hiçbir şeyi değiştirmesek bile her şeyin sonuna kadar aksamadan gideceği gibi bir yanılığın içerisindeyiz. İşte bu nedenle insanların çoğu yedisinde ne ise yetmişinde de aynı şekilde oluyor ve kendilerinde fazla bir değişiklik gerçekleştirilmeden bu dünyadan göçüp gidiyor. Aksamadan gitmekle daha yukarıya çıkmak ve üst realitelere tırmanmak arasındaki farkı görebilenler ellerindeki doğru bilgilere göre kendilerini gerçekten değiştirmeleri gerektiğine yüreklilikle karar verebiliyorlar. Diğerleri ise genellikle hep başkalarını değiştirmeyi düşünüyorlar ve bunda başarılı olamıyorlar. Sonra da insan değişmez deyip duruyorlar. Oysa ki insan, önce kendini değiştirmesi şartıyla dünyayı değiştirebilir.

Bu değişim elbet ki gururumuzdan fedakarlık yapmakla eş değer bir değişim değil, kendimizi daha iyiye ve güzele adan tarzda, severek ve isteyerek yapacağımız değişim olmalıdır. Sigara gibi sağlığınıza zararlı bir şeyi bırakmak gibi de olmamalıdır değişim. Bu değişim, arınırken kendimize yaptığımız katkılarla zenginleştiğimiz, geliştiğimiz, büyüdüğümüz, adeta yepyeni bir kalıba döküldüğümüz bir değişim olmalıdır. Sonuçta geleceğimiz nokta ise elde ettiklerimizle insanlara bol bol örnekler sunacağımız yer olmalıdır.

Nasıl ki bol su ve oksijen arındırma işi için gereklidir, bizler için de öyle. Sadece elimizdeki doğru bilgiler üzerinde düşünüp durmak değil, çevremizde ve etrafımızda olan bitenleri iyice anlamak, sentez kabiliyetine erişebilmek, dar gelen kalıplardan ve klişeleşmiş her şeyden uzaklaşabilmek, esnek düşünebilmek, davranabilmek de bizlerin suyu ve oksijenidir. Aklımızdan gönlümüze, gönlümüzden aklımıza açılan kapıları

binlerce kez kullanarak sırasında zorlayarak, bıkmadan ve sabırla gönül kabımızı temizleyebiliriz ancak. Bunları yaparken kendimizi başka aynalarda görebilmek, takıldığımız yerleri keşfedebilmek, ilâhî düzenin önümüze koyduğu dersleri anlayabilmek ve gönül kabımızı genişletmek de gerekiyor... Tıpkı kaslarımıza ilk doğduğumuz andan itibaren bağışlanmış, büyük güçleri kaldırabilme yeteneği gibi, gönüllerimize de verilen, kabını genişletme gücünü kullanarak elbet ki...

SEVGİ VE DEĞİŞİM

Sevgi... Kutsal olan ve Yaratıcı'dan gelen büyük güç ve enerji... Yaptığımız, başardığımız, yerine getirdiğimiz her şeyde, tüm erdemlerin temelinde olan hem de onları kuşatan şey. Her şey sevgi için değil mi? Şöyle bir inceleyin etrafınızdaki insanları... İnsanlar başka bir insanın değiştiğine sevgi ölçeği ile karar veriyorlar. Bir tutam sevginin içindekiler tıpkı bir yudum şifalı suyun içinde varolan yararlı mineral ve vitaminler gibi... Adının sadece su olması gibi onun adı da sadece sevgi.

İnsanları sevmeyi öğrenmek başlıbaşına bir ders bizim için. İnsanlar genellikle sevmeye mecbur muyuz diyorlar. Bu mecburiyeti bir çeşit postmodernlikle birleştirerek "ben hür ve özgür bir insanım. İstedikimi yaparım ve herkesi de sevmeye mecbur değilim. Sadece istediklerimi severim istemediklerim benim dışımdadırlar. Gereksiz yere mesuliyet alamam" diyorlar. Bunun tam tersini düşünenleri de şovenistlikle suçluyorlar. Öyle ya, durduk yerde insan neden "Ben

bütün insanları seveceğim, sevmeliyim, buna mecburum!" desin.

Ben mecburuz diyenlerdenim. Bu bana bir dayatmayla kabul ettirilmedi. Ben mecburuz cümlesini tabii ki hemen sevinçle de kabullenmedim. Yalnız bu işin mesuliyetini omuzlarımda hissettim. Bence akıllı çalışan ve her şeyin temeline inmek isteyen mantık sahibi insanlar sevginin de temelindeki o inceliği gördüklerinde sevmeyi öğrenmekten başka çareleri kalmayacağını anlayacaklardır. Çünkü sevgi varoluşumuzun dokusu gibi bizi saran, bizi özümüzde bir yaparken mucizevi ve paradoksal bir şekilde aynılığın yeknesaklığından uzaklaştıran, kaynağı Yaratıcı'dan olan büyük bir güç. Öğrenilmesi gereken sevgi, gerçekten Harvard Üniversitesi'nde verilen en zor derslerden birisi gibi. Ama o dersi iyi öğrenmek ve o sınıfı geçebilmek, sonra da edinimleri iş dünyasının çarklarında kullanmak, belki insana sınırlı bir ayrıcalık verirdi ama sevginin, hizmet etme ve insanın insana emek vermesi gerekliliğini size aşılması, ayrıcalıktan ziyade yerini öncülüğe, bu da insanın insana farksızlığını bilerek ve gerçekten inanarak hizmet etmesine bırakıyor.

Önemli olan insanın her şeye sevgi gözüyle bakmasını öğrenmesi. Bunun için önce bakışlarımızı değiştirmemiz isteniyor bizden. Bakışlar ise öyle kolay değişir mi hiç? Önce gönlümüze döndüğümüz ve epey yoğrulduğumuz bir dönem geçirmemiz gerekiyor. Daha önceden yaşayıp durduğumuz ama tıpkı bir film izler gibi içinde durduğumuz hayatımız birdenbire içinde yoğrulduğumuz, rejisöründen, oyuncusuna, senaryosuna kadar çözüm-

lemek ve anlamak zorunda kaldığımız ama anlamının verdiği hazzı yakaladığımız bir hayat haline geliveriyor. Olayların ve insanların içinde tüm bunları yaşamamıza rağmen gerçekten bakışımızı değiştirip değiştirmedığımız yine dünyaya ve insanların arasına tıpkı bir arenaya bırakılır gibi bırakılmamızdan sonra başlıyor. Çünkü her yanlış ve doğru alarm verircesine bize kendini belli etmeye başlıyor. Yanlışlarımızın bize

dönmeye başladığını, doğrularımızın ise daha fazla bize dönerek iyide ve doğrudan olmanın güzelliklerini yaşattığını fark ediyoruz. Bazen yanlışımız daha çabuk dönüyor ve biz, bize asırlar kadar uzun gelebilecek bir sürece de girebiliyoruz. Bazen güzeli, iyiyi, doğruyu bir süre görmeksizin varlığımızın alt yapısında dolaşıp duruyoruz. Fark etmenin bilgisiyle insanın insana farksızlığını, çelişkilerin ve karmaşıklığın içinden düzenli olanı, düzeni keşfetmek büyük bir heyecan veriyor. Çünkü sevmek başlıbaşına insanın kendini ele almasıyla doğru orantılı. İçini çözmesiyle, iç barışını kurmasıyla, kendisiyle dürüstçe hesaplaşmasıyla, gönlünün tüm karanlık ve aydınlık noktalarını bilmesiyle, kendini kayırmamasıyla, pişmanlık duygularıyla dolu olmamasıyla başabaş gidiyor.

Böylece biz kendi sevgi sermayemizi kendimiz oluşturuyoruz, kendimiz büyütüyoruz. Her elde ettiğimiz kazançta sevginin o tadına doyum olmaz hazzını yaşıyoruz, neşesini tadıyoruz. Ve tıpkı

mayalanmış bir hamurun kabarması gibi gönlümüzdeki sevgi kabarıyor, kabarıyor ve biz sevmeden ve vermeden durmuyoruz. Ancak gönlümüz eksiliyormuş, kopuyormuşcasına duyguları da yaşamamız, bu dünya hayatının yaman bir düzeni olsa gerek. Üzülmek, bazen kahrolmak, karamsarlığın pençesinde dolaşmak, aldatıldığımızı sanmak, tüm dünyevi duyguların henüz üstesinden gelemediğimiz için içimizde

bizi derinden etkileyebilir. Ne yazık ki insanoğlu için tüm duyguların çekici gücüne kapılmamak kolay değil. Bu kolaylık bazen vazgeçmeye bazen de daha sıkı sarılmaya itebilir insanı. Ancak yine de güzelin çekiciliği ve doyuruculuğu bir başka oluyor ve insana yükselme arzusu aşıyor. Yürüdüğü yolun doğru yol olduğunu ve ne pahasına olursa olsun bu yolda devam etmesi gerektiğini ona söylüyor.

Tüm bunlara erebilmek elbette bir zaman ve emek işi. İşte bundan dolayı zor geliyor insanlara sevmek ve değişmek. Belki işte bundan öncüler ve örnekler gerekli. Bu da insanoğlunun başka huylarından biri. Örnek ve öncü görmeden o işi daha kolay yapar hale getilemez.

Öncü olanlara daha fazla fedakârlık, takip edenlere ise azim ve gayret düşüyor o büyük insanlık ailesinde buluşmak için...

Böylece değişmek, çıkılacak dik bir yokuş değil, varılacak bir gül bahçesi haline geliveriyor.

Duygu Bütünlüğü

Nadide Kılıç

Göğüslerinden yapışık bedenli iki minik insan, Yenidoğan Ünitesinde başlarına üşüşen kalabalık medya grubuna ve diğer insanlara aldırmadan birbirlerinin ellerine sımsıkı sarılarak, olup biteni kayıtsız nazarlarla anlamaya çalışıyorlardı. Bu iki minik yüzdeki sakinlik ve dinginlik, ekran önündeki bana kadar yansyordu: “Birlikteyiz, beraberiz. Biz huzurluyuz, bizim için en önemli bu” dercesine, ancak görmüş, geçirmiş insanların ömürlerince didinip uğraşarak ulaşabilecekleri bir olgunluk ve zindeliği, on aylık dünya yaşamlarına sığdırıvermişlerdi. Belli ki, bir arada olmak, tek yumurtayı paylaşarak Dünyaya doğmayı başarmak, onları ziyadesiyle mutlu etmişti.

Başarı, dünyayı, yaşamı ve toplumu önemseyerek sorumluluğu benimseyen her insanın ulaşmak istediği ruhsal bir haz... Kişinin tecrübelerini kullanarak, yepyeni bilgilere kavuşup, yeteneklerini keşfederek, kendi bilinç ve güç sınırlarının ötesine geçebilme eylemi... Başararı mutlu kılan, hedeflediği noktaya uzanırken, geçirdiği safhalardaki kendi mücadele gücüne hayran kalmak olabilir mi? Ya bu hayranlık narsist bir hastalıktan mikrop kaparsa!.. Hazımsızlığa varırsa?!

Genç adam kendine yöneltilen son soruda, bir an durdu. Gözleri parladı, dili

heyecandan doğru sözcükleri bildiği halde bulamadı ama küçük bir öğrencinin kıvancıyla konuşmaya başladı: “Bizim hocamızla aramızda tam bir duygu bütünlüğü var. Karşı karşıya gelip söyleşmezsek de, onu dinler anlarız. Hangi şartta ve zorlukta olursak olalım bu bozulmaz. Biz, her birimiz birbirimizi iyi bilir, tanırız. Bütün arkadaşlarımızın neyi, nasıl, ne kadar yapabileceğinden kendimiz gibi emin oluruz... Belki tam anlatmak zor. Bu şey gibi... Kendini, çocuğunu tanımak gibi... Kabullenmek. Sevdiklerini kabullenmek gibi birbirimizi her şeyimizle kabullendik. O da bizi kabullendi. Bizi tanıdı. Bizim şimdi ne yaptığımızı, birlikte ne yapabileceğimizi anladı. Her birimizin içindeki düğümleri çözdü... İnsan başkası tarafından düşünülürse onu düşünmekten bir an bile duramıyor. Biz her zaman nerede olursak olalım. Sanki bir aradaymışız gibi, yaşarız, düşünürüz, hissederiz. Bu bütünlük duygusu bambaşka bir rahatlık ve cesaret veriyor insana. O atmosfere bir kez girdiğinizde, alıştığınızda her zorluk gözünüzde nohut kadar küçülüyor. Sanki Herkülün gücü sadece sizde varmışçasına atılıyorsunuz... Denizde gemisi boraya yakalanan gemicilerin her an karşısına çıkıveren bir doğal liman gibi hep içinizde varlığını sürdür-

rüyor. Bu limana bir kez yanaşmışsanız sürpriz zorluklardan kaçmıyor, daha uzaklara gitmek, en uzağa yelken açmak size sevinç ve heyecan katıyor. Yeniliğin cezbesine kapılıyorsunuz. Çünkü bütünlük, birlik içinde her şeyi eriterek kendinize benzeteceğinizi biliyorsunuz.”

Onlar ayrı ayrı şehirlerden ve ülkelerden gelerek bir çatı altında yaşamaya karar vermişlerdi. Hepsi profesyonel insanlardı. Hepsi ayrı ayrı tecrübeye sahipti. Yaşları üç aşağı beş yukarı birbirine yakındı. Bir kere ortak noktada birleşiyorlardı. Başarmak ve kazanmak. Başarmak için bu çatıdaydılar, eğer başarılılarsa kazanacaklardı ki, bu maddi ve manevi imkânların daha bollaşacağı anlamına geliyordu.

İki gün geçtikten sonra şefleriyle tanışabilmişlerdi. Vahit Bey, orta boylu bir adamdı. İşine uymayan tavrı ve sakinliği hemen hissediliyordu. Sanki fizik öğretmeni edasında onlarla konuşuyordu. Üstelik vücudu kilolu denilebilecek bir görünümdeydi. Hepsi şaşkınlıklarını birbirlerinden gizlemeye çalışıyorlardı. Ama pek beceremediler. O da anladı, görmezlikten geldi... Her birine tek tek sorular yönelterek kendilerini tanıtmalarını istedi. Sakin sakin hepsini dinledi. Ekibin en son elemanı da konuşmasını bitirince oturduğu yerden kalktı. Eline kalın uçlu siyah bir kalem alarak beyaz tahtanın başına geçti... Hiçbirinin anlayamadığı, daha önceki meslek yaşamlarında hiç görmedikleri birtakım şekillerle karşılaşmışlardı. Dikey, yatay çizgiler, eğrilerle keşiliyor birden düz bir çizgi halini alıyordu. Şef oralara hayvan resimleri çiziyordu. İçlerinden birine bu çok komik

gelmişti. Kendini tutamadı. Şef aslanı kediye benzer çizmişti. Anlasınlar diye altına adını yazmıştı. Aniden arkasını dönerek: “Bu bir resim dersi değil ben de ressam değilim” diye onu susturdu. Hepsi tecrit edilmiş insanlar gibi sağlarına ve sollarına dönmeden dersi izlemeye başladılar. Başta anlamsız gelen her şeyin şimdi anlamını çözmeye başlamışlardı. Vahit Hoca ders sırasında sanki büyümüşü. Cüsseli görünümü içinde vaşak kadar hızlı hareket eden başka bir canlı taşıyor gibiydi. Anlatırken oradan oraya zıplıyor. Her birine ayrı ayrı sorular yönelterek konuyu pekiştiriyordu... Biri dayanamadı: “Hocam ben sormak istiyorum. Bunca yıl profesyonelim böyle bir teknik ders görmemişim. Yani hepsi iyi, güzel de işimizle ne ilgisi var?” Hoca hiç cevap vermedi. Gülererek tahtaya gitti. Çizdiği her şeyi bir çırpıda siliverdi. Muzip bir ifadeyle “Ben de ilgisi var demedim” diye yanıtladı. “İlgisini siz kurun diyorum. Sildiklerimle şimdi çizeceklerim ve anlatacaklarım arasındaki bağın sizin işinizle ilgisini siz çözün!..”

Tahtaya bu kez, sarp kayaların ve dikitlerin oluştuğu, gerçekten insanı dehşete düşürecek denli canlı bir resim çizdi. Ortada gittikçe yükselen yalçın bir tepe çıkmıştı. Soruyu soran kişiye yöneldi:

“- Lütfen gördüğünüzü bize anlatın, size ne ifade ediyor?” Henüz hiçbir şeyi kavrayamadan soruyla karşılaşmak bütünü şaşkınlıktır.

“- Affedin hocam anlatamam!..” diye karşılık verdi. Şef, yalçın kayanın uç noktasına yuvarlak çizdi, döndü.

“- Ya şimdi?! Bu gördüğünüz sizin ve benim işim; birlikte yapacağımız iş, işte

bu yalçın hedef kadar zorlu. Üstelik gördüğümüz gibi üzerinde bizi tepeye götürecek hiçbir yol ve patika yok. Görüyorsunuz eteklerindeki dikitleri... Sanki onlarda başlı başına bir emek istiyor, ama siz ve ben bunları aşıp, en yükseğe çıkmak zorundayız, bunu nasıl mı başaracağız. Hem de hiçbir aracımız yokken? Başaracağız çünkü her birimiz öbürünün sırasında ayağı olacağız. Geçit vermeyen yerlerde birbirimize destek verip köprü kuracağız...” Tahtaya tekrar döndü. Tepeye yaklaşan helikopterler çizdi.

“Bakın bunlara, bizde olmayan ekipmanlara sahip başka gruplar da var ve bu tepe onların da iştahını kabartmış. Bu bir yarış, zorlu bir yarış ama. Biz onlardan daha güçlüyüz. Çünkü bizim ekipmanımız kendimiz. Eğer hiç yılmaz ve çok çalışırsak vücutlarımızın ve düşüncelerimizin gelişerek birbirimize açılmasını sağlarsak, zirveyi göğüsleyebiliriz. Bu bizi bütünlenmeye ve birliğe götürür. Duygularımızda hiçbir yabancılık ve ayrılık kalmaz. Ben ne düşünüyorsam siz de onu hissedersiniz. Yarınki çalışma istediğiniz gibi sahada olacak, ancak her gün iki saat burada sohbet var.”

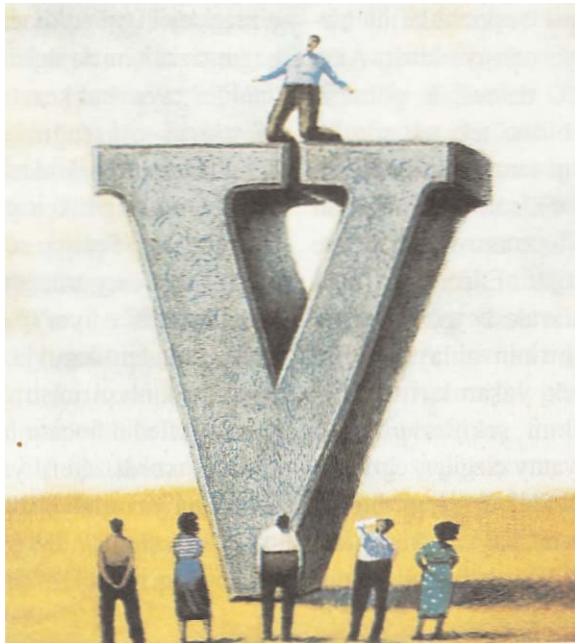
Zaman su gibi akıp geçti, giderek birbirlerine ısındılar. Amaçlarına gün

be gün yaklaştılar. Her başarı onları daha canlandırdı, her zorluk onları daha çok birbirlerine kenetledi. Bir gün geldi zirvedeki yuvarlağı elleriyle ve ayaklarıyla kavrayıverdiler. O gün, bütün dünya onları yazdı, onları konuştu, onları anlattı... Bir zaman sonra bir haber yankılandı kulaktan kulağa. Şef “Artık bana ihtiyacınız yok bensiz devam edin” dedi. Ardından, “aramızda duygu bütünlüğü var” diyen genç adam hakkında söyleniler çıktı. Başka bir ekibe katılacak diye. Ve yüreklerde gerçekten varolan duygu bütünlüğü onları bir arada tutamadı. Çünkü onlar profesyoneldi. Gönüllerindeki gerçek hedefleri kazanmak için başarmaktı. Başarı onların vesvese vereni oldu.

Oysa ki, profesyonelce kaygılardan uzak, gönülden birleşen, bir amaca yönelen insanların düşüncelerine ve duygularına temel olan şey, sevgi ve saygıyla kenetlenmekten geçmez mi? Sabır, disiplin, sevgide birleşince saygılı sevgiye ulaşıncı, oluşan duygu bütünlüğü gönüllerde

gerçek bir inanç bütünlüğüyle yoğrulur. İşte bu hâl içinde, başarı hazımsızlığı engelleyen bir dinginliğe kişileri ulaştırır.

Tıpkı bir bedende doğmaya can atmış o iki minik insan gibi. El ele gönül gönüle, beden bedene.

GÖNÜL KAPILARI

Çeviren: Acar Doğangün

16 TEMMUZ

Şu günlerde birçokları yer-yüzündeki bütün bu kargaşa ve karışıklıkları anlayamıyor. Çünkü her şey günden güne daha kötüye gidiyor. Ama siz üzülmeiniz, çünkü daha kötüye gitmeden daha iyiye varılmaz. Taşmadan önce kaynama noktasına ulaşılır, sonra tüm zehir akıtılır ve temizlenip atılır. Nefret, haset, kıskançlık ve bencilliğin zehirleri akıtılmadan ve iyileşme olmadan önce, yer-yüzündeki kötülük, zirvesine ulaşacaktır. O sizi içinizdeki kusursuz huzurla ister. Siz, aklınız devamlı O'nda olduğunda ve bilincinizi sadece her şeydeki en iyiyi görecektir şekilde yükselttiğinizde, onu bulacaksınız. Kendinizi dünyaya kaptırırsanız, onun düzelmesine yardımcı olamazsınız. Hastalığa

bağışıklığınız olmadığında, onu kaparsınız ve hiçbir şekilde yardımcı olamazsınız. O sizin yardımınızı ister. O sizi özgür ister. O sizi kusursuz huzurda ister. Çünkü O, sizi o zaman kullanabilir.

17 TEMMUZ

Yaptığınız her şeyi O'na mı adadınız ve yaptığınız bütünün hayrına mıdır? İşte buna bakınız. Bütün için yaşadığınızda, insan kardeşlerinize hizmette benliğinizi unutturursunuz ve onlara hizmet ettiğinizde, O'na hizmet edersiniz.

Her şey öylesine yakın birbirinin içindedir ki, birini ötekenden ayıramazsınız, O sizde, siz O'ndasınız... O her şeyde ve herkestedir; öyle ise O, komşunuzda, arkadaşınızda ve düşmanınızdadır aynı şekilde. O nerede ise, orada sevgi vardır, çünkü O

sevgidir. Gönlnünüzü ve aklınızı sevgi ile doldurunuz, çünkü sevgi hep en iyi olanı çektiğinden, her şey ve herkes sevgiye karşılık verir. Sevginin olduğu yerde O'nun Ruh'u vardır ve O'nun Ruh'unun olduğu yerde sizin manevi hayatınızın kaynağı... Siz her zaman içinizdeki derinliği arayınız, hayatın sırrını dışarıda arayarak artık zaman kaybetmeyiniz.

18 TEMMUZ

Siz kendi ayaklarınızın üzerinde durmayı öğrenmeli ve genel planda oynamak üzere kendi rolünüzü bulmalısınız. Siz sadece O'ndan alınız; bütün hayatın ve yaratılışın kaynağından... İşte o zaman yanılmazsınız. Gidiş zor olduğunda, asla dalgalanmayınız, sadece sağlamca adım atınız, yürüdüğünüz yolun düz bir yol olmadığını bilerek... Ne kadar hızlı yürürseniz o kadar iyidir; rüzgârlar önünde mümkün olduğunca az karşı durarak ve kırılarak; yolun her adımındaki önemli ve gerekli dersleri alarak... Beklemeyi, çok sabırlı ve ısrarlı olmayı, kolayca vazgeçmemeyi öğrenmelisiniz. Vizyonunuzu her zaman göz önünde tutmalısınız. Öyleyse, nereye gittiğinizi, başarılacak olanın ne olduğunu bilin ve gerçekleştiğini görene kadar peşini bırakmayınız. Yaşamda yüreksiz yürünmez, bu yol hiçbir şeyin sarsamayacağı, dengesini bozamayacağı iç gücü ve iç bilgisini ister. Siz güç ve güveninizi yalnız O'na bağlayınız.

19 TEMMUZ

Yeni Gök ve Yeni Yer'den söz etmeyi bırakınız da, onu yaşamınıza indiriniz ve

gerçek kılınız. Sevmekten ve sevimekten söz etmeyi bırakınız, onu yaşayınız da, herkes onun ne olduğunu bilsin. Eyleme dökülmeyen sözler anlamsız ve yararsızdır. Onlar buharlaşıp boşluğa giden sıcak hava gibidir. Siz O'nun saltanatını, yaşayışını ve davranışınıyla yeryüzüne indireceksiniz, öyleyse yaşamınız örnek olmalı, herkesin izlemek isteyeceği sevinçli bir örnek... Hiç kimse yükü ağır, sevinci ve içtenliği olmayan bir yaşam istemez. Yükü ağır olanlara ve yaşam kıvılcımı olmayanlara sevinç getirene ne mutlu! Siz bütün yüklerinizi O'na taşıtınız, temas ettiğiniz herkese sevinç ve özgürlük getiriniz. Sevinç ve esin olunuz, yaptığımız, söylediğiniz ve düşündüğünüz her şeyde O'nu yansıtınız. O'nu övgüyle yücelterek, O'nun iradesini yapıp, O'nun yolunda yürürken, huzurda olunuz.

20 TEMMUZ

Sadece en iyiyi bekleyiniz, her ihtiyacınızın karşılanmasını bekleyiniz, görünüşte en imkânsız olanların bile... Kendinizi, hiçbir zaman sınırlamayınız ve asla çok fazla şey beklediğinizi düşünmeyiniz. İhtiyaçlarınızı açıkça görünüz, onları dile getiriniz ve sonra onların karşılanacaklarına dair tam bir inanç ve güven içinde olunuz. Her şey O'nun ellerine bırakılmalıdır. Olması için O, kanallar kullanır, O'nunla her şey mümkündür. Öyle ise, aradan çıkınız da, O'nun mucizelerinin ve güzel işlerinin gerçekleştiğini görünüz, her şey için şükrediniz ve her şeyi, her zaman bütünün hayrına kullanınız. Siz insanın yasalarıyla değil, kutsal yasalarla yaşıyorsunuz; öyle ise her zaman her şey olabilir.

Mucizeler bekleyiniz de, onların olduğunu görünüz. Bolluk ve bereket düşüncesini her zaman önünüzde tutunuz ve böyle yapmanın onu öldürcek güçleri harekete geçireceğini biliniz. Ne kadar olumlu olursanız, o kadar çabuk olacaktır.

21 TEMMUZ

Neden bir başkasının yol göstericiliğini arıyorsunuz? Neden doğrudan O'nu aramıyorsunuz? O'nun sizde olduğunu bilmiyor musunuz? O'nun bütün sorulara cevap vereceğini, bütün problemleri çözmeye yardımcı olacağını, sadece O'na izin verdiğinizde, her adımınızda size yol göstereceğini ve sizi yönlendireceğini bilmiyor musunuz? O asla kimseyi zorlamaz. O'nu siz arayıp bulmalısınız, bunu yaptığınızda, O idareyi almak için beklemektedir, sizde ve sizinle sevgi vermek için beklemektedir, size yolu göstermek için beklemektedir... Bir kez seçiminizi yapıp idareyi O'na verdiğinizde, kendinizi bırakıp artık adım adım O'nun buyruklarını izleyebilirsiniz. İşte o zaman, O'nun şaşılacak işleri ve güzelliklerinin ortaya çıktığını, hayatınızda mucize üzerine mucizeler olduğunu görürsünüz. Bir şey doğru olduğunda ve onda O'nun rızası bulunduğu, hiç kimse ve hiçbir şeyin size engel olamayacağını bilirsiniz. İşte o zaman her şey zamanında ve gerçek bir kusursuzluk içinde olur.

22 TEMMUZ

O'nun her şeyi sizindir. Bu sözdeki mucizeyi düşününüz ve sonra idrakinizi açınız da, bunu kabul edip, bunun gerçek anla-

mına eriniz ve bir daha asla sınır tanımayınız, çünkü O'nun verdiği bütün sözler gerçektir; onlar boş sözler değildir. İnancınıza sarılınız ve inancınızın bulanmasına asla izin tanımayınız. O'nu bekleyenlere, bütün inanç ve güvenini O'na bağlayanlara her şey gelecektir. İşte önünüzde üst üste açılmakta olan mucizelere bakınız! Küçük şeylerdeki mucizeleri fark ediniz, büyüklerdeki de. Gözlerinizi açınız, bir şey kaçırmayasınız; gönlünüzü açınız, sevgi devamlı aksın. Sevgi sevgiyi çeker. Herkes sevilmeyi ister, öyleyse siz neden sevgi vermiyorsunuz? Verdiğiniz kadar alacağınızı bilmiyor musunuz?.. Öyleyse hiçbir şeye bağlanmadan serbestçe vermeyi öğreniniz de, hayatın tadını tam alınız.

23 TEMMUZ

Uyanınız ve yaşayınız! Gerçek mirasınız olan o dolu ve çok güzel hayatı yaşayınız. Hiçbir şeyden korkmayınız. Bütün hikmet, bütün güç, bütün kudret ve bütün anlayış içinizdedir. Şüphe, korku ve kararsızlık tohumlarını çıkarıp atınız ki, içinizde derindeki o güzel bahçeyi kaplayıp boğmasın, gerçek özgürlük ve kusursuzluk içinde en güzel şeylerin büyümesine izin versin. İçinizdekini bırakınız, dışarıya yansısın. Zaten ne kadar çok çalışsanız da, onu gizleyemezsiniz. İçinizde kargaşa ve karışıklık varsa, bakışınızla, davranışınızla, yaptıklarınızla ve sizde olanla etrafınıza yansiyacaktır. İçinizde olanı, ne kadar çalışsanız da, gizleyemezsiniz. Düşünceleriniz en yücesinden olduğunda, dışarıya güzellik ve kusursuzluk yansır. Siz çok iyi sırlanmış bir aynaya benzersiniz, hiçbir şeyi gizleyemezsiniz.

Her Güne Değer Verin

Son sınıftaydım. Üniversitenin ilk günüydü. Girdiğimiz yeni derste dost canlısı profesörümüz bize kendini tanıttı, sonra da bizi, sınıfta henüz tanımadığımız kişileri tanımaya davet etti. Tam ayağa kalkmış etrafa bakınıyordum ki, bir el hafifçe omuzuma dokundu. Döndüm. Yüzü kırış kırış, yaşlı bir hanım, yüzünü aydınlatan bir gülücükle gözlerimin içine bakıyordu.

“Merhaba yakışıklı” dedi. “Adım Rose. Seksen yedi yaşındayım. Tanışalım mı seninle?.. Seni kucaklayabilir miyim?” Güldüm ve sevinçle karşılık verdim: “Elbette kucaklayabilirsiniz!” Büyük bir içtenlikle bana sarıldı. Bu yaşta onu üniversiteye çeken şeyin ne olduğunu merak etmişim. “Üniversite eğitimini her zaman düşlemiştim ve şimdi bu fırsat elime geçti. Onu değerlendiriyorum” dedi.

Ders bittikten sonra, birlikte öğrenci derneğine doğru yürüdük. Birbirimize kanımız ısınmıştı. Bunu izleyen üç ayda sınıftan birlikte çıkar, sonu kolay gelmeyen bir konuşmaya dalardık. Bilgeliğini ve tecrübelerini benimle paylaşan o “zaman makinası”nı her zaman büyülenmiş gibi dinlerdim.

Bütün yıl boyunca, Rose gerçekten adı gibi, kampüsün gülü oldu, çünkü o herkesin dostuydu. Sömestr sonunda, Rose’u futbol balomuzda davet ettik ve ondan bir konuşma yapmasını istedik. O konuşmanın benim yaşamımda ayrı bir yeri vardır. Bir öğrenci onu tanıttıktan sonra Rose kürsüye çıktı. Daha önceden hazırladığı konuşmasına başlayacağı sırada, metni yazdığı kartlar elinden düşüp podyuma yayılıvermez mi? Rose, bunu önemsemeden mikrofona doğru eğildi ve: “Kusura bakmayın, çok heyecanlandım”dedi. “Bırayı henüz bıraktım, bu viski de beni öldürüyor vallahi! Belli ki bu halde konuşmamı istediğim düzende yapamayacağım. Öyleyse izin verirsiniz, aklıma gelenleri söyleyeyim size.” Biz gülüşürken boğazını temizledi ve o tatlı diliyle konuşmasını sürdürdü:

“Biliyor musunuz, biz yaşlı olduğumuz için oyuna son vermeyiz, oyuna son verdiğimiz için yaşlanırsınız aslında!

“Ve bizim en çok istediğimiz üç şey vardır: Genç kalmak, mutlu olmak ve başarı kazanmak. Genç kalmanın, mutluluğun, başarı kazanmanın da dört sırrı vardır, bildiğim kadarıyla:

“1. Fırsat buldukça gülmeli ve her şeyden bir espri payı çıkarmalısınız.

“2. Önünüzde her zaman vizyonlarınız olmalıdır. Vizyonunuz olmadığında ölürsünüz. Etrafınızda yürüten, aslında ölü olan, ama bunu bilmeyen birçok insan var, biliyor musunuz?

“3. Yaşlanma ve büyüme arasında büyük fark vardır. Eğer on dokuz yaşındaysanız, bir yıldır yatakta yatıyorsanız ve üretici bir iş yapmıyorsanız, yirmi yaşına gelirsiniz. Herkes yaşlanabilir ve bu bir yetenek ya da hüner gerektirmez. Büyümek ise, bir şeyler yaparak, üretmek değişmektir ve hüner gerektirir. Siz yaşlanmayın, büyüyün ve değişin.

"4. Pişmanlık duymayın. Yaşlılar genellikle yaptıklarına değil, yapamadıklarına pişmanlık duyarlar. Ölümden korkanlar da çoğu zaman pişmanlık duyanlardır"

Bizi, insanı insan yapan değerleri incelemeye ve onları günlük yaşamımızda uygulamaya davet etti...

Yıl sonunda Rose, üniversiteyi başarı ile

bitirmişti. Bitirişinden bir hafta sonra da, yatağında uyurken sakin bir biçimde ölüverdi.

Cenaze merasimine, iki binin üzerinde öğrenci katıldı. Hepsi, kendilerine en güzel şekilde örnek olan, her gününe değer veren ve hiçbir şey için asla geç olmadığını öğreten bu harika insana duydukları gönül borçlarını ödemeye gelmişlerdi.

Öldürücü bir hastalığa tutulmuştu. Doktorlar ona en fazla üç ay ömür biçmişlerdi. Kadıncağız işlerini düzene koyarken, zaman zaman gittiği kilisenin papazını aradı ve onu son istekleri konusunda görüşmek üzere evine davet

alıkların!" deyişini hep minnetle anarım. Bu benim en sevdiğim şeydi. Çünkü bunun ardından daha iyi bir şeyin geleceğini öğrenmiştim. Harika bir çikolatalı kek ya da nefis bir elma turtası gibi... Bu yüzden, insanların beni tabutun içinde elimde çatala yatarak görmelerini ve "Bu çatal da nedir" diye sormalarını istiyorum. Ve o zaman onlara şöyle demenizi rica ediyorum: "Çatalımızı alıkoyun. Daha iyisi

Daha İyisi Gelecek

etti. Tören sırasında okunmasını istediği ilâhileri, kutsal metinleri ve gömüleceği sırada yapılmasını istediklerini bildirdi ona. Sonra da çok sevdiği İncil'i ile gömülmesini rica etti.

Her şey kararlaştırıldı ve tam papaz evden ayrılacağı sırada kadın birden çok önemli bir şeyi unuttuğunu fark etti. "Bir şey daha var" dedi heyecanla.

"Nedir o?"

"Bu çok önemli" dedi kadın. "Sağ elimde de bir çatal olsun istiyorum."

Papaz ne söyleyeceğini bilemeden baktı kadına.

"Bu size tuhaf geldi, değil mi?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse, bu istek beni biraz şaşırttı." dedi Papaz. Bunun üzerine, kadın açıklamaya girişti:

"Kiliseye gittiğim ve Allah rızasına verilen yemeklerini yediğim yıllarda, yemek bitip, birilerinin bana doğru eğilip "Çatalınızı

gelecek." Ayrılırken veda edip kadını kucaklarken, rahibin gözleri buğulanmıştı. Artık bu son görüşmesiydi, bunu biliyordu. Ama bir şeyi daha biliyordu: Kadının cenneti kendinden daha iyi bildiğini ve ona daha yakın olduğunu... O daha iyi bir şeyin gelmekte olduğunu gönlünde hissediyordu çünkü...

Cenaze töreninde insanlar kadının tabutunun yanından geçerken, onun güzel giysilerini, sevdiği İncil'ini ve sağ elindeki çatalı gördüler. Onlar tabutun yanından geçip giderken, papaz tekrar, tekrar: "Bu çatal da nedir?" sorularını duyuyor ve her seferinde gülümsüyordu.

Konuşma sırası ona geldiğinde, onlara ölümünden önce kadınla arasında geçen o duygu dolu, gönül titretici konuşmayı anlattı.

Onlara elinde olmadan sürekli çatalı düşündüğünü ve onların da bunu unutmayacaklarını umduğunu söyledi.

Ve öyle de oldu...

e s i n l e r

Doğurmak için ya bunun acısını, sancısını çekmeli
Ya da anne olma isteğinden tümüyle vazgeçmeli

* * *

Bütün rolleri oynamaya çalışan egoist
Her rolü kendinin sanan ise narsist

* * *

Söylemese de olur; ama söyler
Yapmasa da olur; ama yapar
Çoğu kişi böyle anlamsız ve boş yaşar

* * *

Aldırma, takvimler ne derse desin
Sevgi varsa gönlünde, daha gençsin

* * *

Hiçbir şey yapmayan, zamanın yükü altında ezilir
Geçmek bilmeyen zaman ona bir eza gibi gelir

* * *

Çalış, çabala, yap, yarat, üret
Yararlı olarak yaşamayı hak et.

* * *

Kim kötülüklerden uzak
Vicdanı da öyle rahat

* * *

Borç almaya alışmasın yeter ki kişi
Ondan sonra dilencilik olur işi

* * *

Sen Tanrıdan güzel ahlâk dile
Yücelik soy ile değil, huy ile

* * *

Çok çalıştığı halde, yine de yükselmedi
Yükseklik korkusunu bir türlü yenemedi

o l g a y g ö k s e l

YOLCULUK

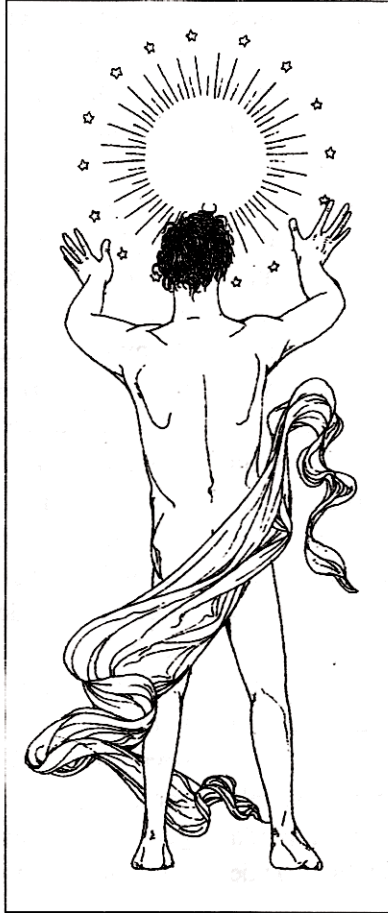
Peter Richelieu'dan
Derleme: Acar Doğangün

Peter Richelieu, 1941 de çok sevdiği kardeşini savaşta kaybetmişti. Duyduğu acı ile isyan halindeydi. Sürekli yaşamın anlamını, Tanrı'yı, ölümü sorgulayıp duruyordu. Ve bir gün odasında sorgulamalarını sürdürürken, garip bir ziyaretçi çıkageldi. "Ben" dedi "sizin sorularınızın cevabıyım. Bu soruların cevabını almayı ister misiniz?" "Elbette" yanıtını alınca, garip ziyaretçi belli bir süre, her sabah geldi. Anlattı, anlattı... Ve sonra ona tecrübe olarak birçok şey yaşattı...

Ta ki Peter kendi düşüncelerini oluşturuncaya, dünya görüşünü kuruncaya kadar...

Umduğum gibi, Hintli dostum saat tam 11'de karşımdaydı gene. Beni selâmladıktan sonra, konuşmaya girdi her zamanki gibi:

"Şimdi size mental plandan söz edeceğim. Mental plana geçiş zamanı bizim evrimimizdeki yürüyüş hızımıza, çalışkanlığımıza bağlıdır. Daha önce kullandığımız bedenleri giysilere benzetmiştim. Fiziksel planda ölüm olduğunda, bu paltomuzu (fiziksel beden) çıkartmaya benzetilebilir. Astral planda ise, üstümüzdeki giysiyi (astral beden) atmaya benzetilebilir. O zaman

İllustrasyon: David Johnson

insan iç çamaşırıyla (mental bedenle) kalır. İnsan öz varlığının mental planda kullandığı araç da budur.

"Başka bir deyişle, daha üstte olan nceden- sel plandan, mental plana inerken insanın giyindiği elbise budur. Mental planın maddesi, astral plandakinden çok daha incedir. Size, diyelim ki, henüz elli kez bedenlenmiş gelişmemiş bir insanla, gene, diyelim ki, beş yüz kere bedenlenmiş gelişmiş insanın mental bedenlerini sepet benzetmesi ile kıyaslayan fiziksel bir örnek vereceğim. Sepetin örülü-

şünün ilk aşamasında önce oluşturulan tabanı ve ondan uzanan kamış parçalarını görürsünüz. Sonunda, sepet bittiğinde, birbirinden ayrı yüzlerce kamış parçası birbirleriyle örülerek bütünü oluşturur. Bu kamış parçalarından her biri kişinin az çok ustalaştığı akıl gelişiminin özel bir konusunu temsil ettiği düşünülebilir. Gelişmemiş insanda sepet henüz örülme aşamasındadır.

Mental dünyada yeniden doğan insanın ilk hissettiği derin bir mutluluk ve insanlarla barışıklık duygularıdır. Öylesine bir doyum ve mutluluk duyguları içindedir ki, belli bir süre yalnız kalmak ister...

Zamanı gelince, onu karşılayanlarca yaşayacağı yeni yerin koşulları konusunda bilgilendirilir.

Orası bir düşünceler dünyasıdır. Bu dünyada da düşünceler sürekli bizi sarmaktadır, akılarımızı etkilerler, ama onları göremeyiz. Orada bütün düşünceler ayan beyandır. Oradaki koşulları size anlatmadaki en büyük zorluğum, dilimizde bizim fiziksel plan anlayışına bütünüyle yabancı olan bu bilinç koşullarını anlatmaya uygun sözcükler olmamasıdır.

“Mental plandaki bir insan titreşim yayıcı ve alıcı bir araca benzetilebilir. O özel titreşime, ya da dalga boyuna diyelim, kendini ayarladığında, başkalarının düşüncelerini alabilir ya da onlara düşüncelerini gönderebilir.

“Burada insan yetersiz bir beyinle sınırlanmadığından, Fiziksel dünyada bildiği bütün şeyleri çok net bir şekilde

anladığı gibi, ilkelerini bildiği, ama kavrayamadığı şeyleri de tam idrak edebilir.

“Mental dünyada da, astral planda olduğu gibi yedi bilinç katı vardır. İnsan tekamül ederek sırayla bu planlara ulaşır.”

“Size son olarak da, mental plan terk edilirken mental beden atılışından, yani ‘üçüncü ölüm’ den ve nedensel bedenden söz edeceğim. Üçüncü ölüm, astral dünyadan mental dünyaya geçerken yaşanan ‘ikinci ölüm’ e benzer. Nedensel bedene bu adın verilmesinin nedeni sadece bu planda kullanılıyor olmasıdır. O aynı zamanda, insanın “sürekli aracı” olarak da bilinir, çünkü o insanın hayvanlar aleminden bireyselleşip insan aşamasına geçtiğinden beri hep onunladır.

“Nedensel plan benliğinin doğal yurdu; onun bir bölümü daha alt bilinç planında yeniden bedenlenme dediğimiz şeyle kendini ifade eder ve kendini tekrar tekrar doğmaktan kurtaracak olan gerekli tecrübeleri kazanırken, o bu planda kalır. Fiziksel düzeydeki kişilik, insanın gerçek benliğinin çok küçük bir parçasıdır.

“Nedensel beden insanın bedenlenmelerinde kazandığı tecrübelerle her yaşamda değişir, bu yüzden ona bazen bilgi deposu denir. Gelişmiş bir insan, istediğinde bu deponun musluğunu açar ve geçmiş yaşamın tecrübe sonuçlarından yararlanır. Bu onun yeni bir fiziksel beyinle her seferinde aynı şeyi öğrenmek zorunda kalışını engeller, çünkü beyinde geçmiş yaşamların anıları yoktur. Bu yüzden gelişmiş bir insan, daha az

gelişmiş kardeşinden daha avantajlıdır. Öğrenmemiz gereken önemli bir ders vardır: Biz sadece kendi çabalarımızla tekamül edebiliriz. Başkası bizim namımıza bizi tekamül ettiremez. O halde bu plana geçiş de bizim çabalarımıza bağlıdır.

“Nedensel planda geçmiş, şimdi ve gelecek gerçekte birdir. Bunu anlatmak için fiziksel plandan bir örnek vereyim. Kıvrımlar yapa yapa akan bir nehir düşünün. Nehir gemisinin güvertesinde oturan biri nehri sadece belli bir yere kadar görür. O şimdi geçmiş olduğu daha önceki kıvrımı görememektedir, aynı şekilde, şimdi geminin yönelmiş olduğu ilerideki kıvrım da görülmemektedir. Şimdi aynı yolu helikopterle kat eden birini düşünelim. O nehri yukarıdan görmektedir. Geminin arkada bıraktığı ve ilerideki bölümleri onun görüş alanı içindedir. Onun için, güvertedeki yolcu gibi, geride kalan ve ileride yaşanacak zaman yoktur; her şey şu andadır. İşte gelişmiş ve gelişmemiş insan, helikopter ve güvertedeki yolcuya benzetilebilir.

“Artık sonuna geliyoruz. Şimdi daha özet bilgilerle konumuzu tamamlamaya çalışacağım

“Artık yeniden bedenlenmemize gerek olmayan bir aşamaya ulaştığımızda nedensel planın titreşimlerini kaldırabiliriz. Fiziksel planın öğreteceği bütün dersleri öğrendiğimizde ve ilgimizi, insanlığa hizmet gibi çok değerli aktiviteler çektiğinde, bu zaman yayın demektir. Böyle üstün insan aşamasına ulaşmış biri, bazen insanlığa duyduğu

büyük sevgi ile daha alt planlarla teması seçer. Eğer bu büyük ruhlar olmasa, insanın tekamülü çok daha ağır ilerler.

“Tekamüle son yoktur. Nedensel planın ötesinde de planlar var. Ama bunlar benim bilgimi aşıyor...

“İnsanın yaşamında yedi yıllık dönemler vardır. Her bir dönem sonunda yeni bir güç ve nitelik daha belirgin hale gelir. Bu adımlar iç salgı bezlerinin aktivitelerini de etkiler.

“Birinci yedi yıllık dönem sonunda (7 yaşında) eterik beden tamamlanır. İkinci yedi yıllık dönem sonunda (14 yaşında) astral beden ve üçüncüsünde de (21 yaşında) mental beden... Bu yüzden ana-babalar onlar yirmi bir yaşına ulaşana kadar çocuklarının rehberi, danışmanı ve dostu olmalıdır. Kendine güvenilir erişkinler olmaları için, bu yaşta ana-baba kontrolü son bulmalıdır, Öyleyse, bundan sonra, eğer isterlerse, onlara öğüt vermemelidirler sadece. Bu konu önemli olduğu, ama az bilindiği için ayrıca üzerinde durdum..

“Size vereceğim bilgiler burada bitiyor. Şimdi artık dünyada rastlantı sonucu bulunmadığınızı biliyorsunuz. Tecrübeler sonucunda eksiklerden, yanlışlardan ve negatifliklerden kurtulabilmek, yani giderek kusursuzlaşmak için, fiziksel yaşamda yüzlerce hayatın yaşanması gerektiğini anladınız. İnsanların korktuğu ölümün, bir yaşamdan bir başka yaşama geçmek olduğunu kendi tecrübelerinizle gördünüz. Yeryüzündeki eşitsizliklerden, (bazılarına ayrıcalık tanıyan bazılarına da tanımayan) Yaratıcı'nın

sorumlu olmadığını, bunlara insanların sebep olduğunu ve de bunların geçmişten getirilen yükler sonucu yaşandığını idrak ettiniz.

“Artık kaybettiğiniz kardeşiniz için üzülmiyorsunuz, çünkü onun bir başka planda yaşadığını biliyorsunuz ve onunla gene buluşacağınızı da... Çünkü sevgi insanlar arasında, ebediyetler boyu sürecek olan kopmayan bir bağ yaratır.

“Size verilenler ve gösterilenlerin sadece sizin olsun diye verilmediğini de öğrendiniz. Çünkü bilgi sorumluluk getirir. Bilgi paylaşılmalı ve asla sadece sahip olanın yararına kullanılmamalıdır. Ayrıca, emin olun ki bilgiyi paylaşmak insana mutluluk getirir. Yine, göreceksiniz ki, verdiğiniz bilgi ekmeğini bazıları yemek istemeyecekler. Onlar henüz bu bilgilere hazır olmayanlardır. Ama siz vazgeçmeyin, gene de onlara söylediklerinizi dinleme fırsatı verin.

“Şimdi sizinle veda-
laşmak zamanı geliyor.

Ama bu ebediyen ayrılacağımız anlamına gelmiyor. En başta söylediğim gibi ben, sizin sorularınızın yanıtını vermek ve size yardımcı olmak için gönderildim! Gelecekte, eğer bana gene ihtiyaç duyarsanız, kuvvetle beni düşünün ve dilekte bulunun. Size hemen cevap veremeyebilirim, ama mesajınızı alacağımdan endişeniz olmasın.

“Bir zamanlar bir düşünce adamı şöyle demiş: ‘Öğrenci hazır olduğunda, Usta çıkagelir.’ Böyle oldu. Böyle de olacak. Endişeniz olmasın, hiçbir zaman yalnız kalmayacaksınız.

“Yaratan’ın izni ile yeniden buluşuncaya kadar, hoşçakalın!..”

Gönlümü tatlı bir burukluk sarmıştı. gözlerim nemlenip görüntüm hafifçe bulanırken, Hintli dostumun eğilip Hint usulü ellerini kavuşturarak selâm verdiğini gördüm en son... Odadan nasıl çıktığımı, her zamanki gibi, fark edememiştim gene.

-Bitti-

Milenyum

DOSYASI

“Bin Yılın Birikimi”

1401 - 1500

Fetih ve Fatih

33

Balkanların Bolkanlı Prensi,
Drakula ya da Kazıklı Voyvoda

35

Taçsız, Tahtsız ve Bahtsız Sultan

36

Ortaçağ'ın Aydınlık Yüzü

38

Bir İcat, Bir Keşif

39

Evrensel Dehanın Modeli:
Leonardo da Vinci

40

Hoca, Bir gün...

44

“Fetih ve Fatih, biri diğeri yücelten iki isim...
İstanbul ve Fatih yan yana getirildiğinde ise,
ortaya çıkan, güzel bir resim.”

Güngör Özyiğit

Fetih ve Fatih

Güngör Özyiğit

Yıl 1807. Napolyon, Rus Çarı Üçüncü Aleksander'ın ordularını bozguna uğratmıştır. İki hükümdar Tilsit'te Niyemen Irmağı üzerindeki bir salda barış için pazarlık yapmaktadırlar. Aleksander, her ne pahasına olursa olsun "Çaringrad"ı, yani "İstanbul"u ele geçirmek niyetindedir. Napolyon, büyük ölçekli bir İstanbul haritasına göz gezdirdikten sonra, son kararını bildirir: "İstanbul mu? Asla!" ve gerekçesini de şöyle dile getirir: "İstanbul'u ele geçiren, dünyayı idare edecektir." Bu durum, tarih boyunca birçok kişinin, niçin İstanbul'a istihla yöneldiklerini açıklamakla birlikte, İstanbul'u jeopolitik bakımdan "Dünya başkenti" olarak yüceltir.

İstanbul iki denizi ve iki karayı birden kucaklar. İstanbul'u alan, Akdeniz ve Karadeniz boğazlarına egemen olur. Hem Akdenizi Karadenize bağlayan deniz yolunun, hem de Avrupa ile Asya'yı birbirine birleştiren kara yolunun kesiştikleri kavşak bölgedir İstanbul. Kıtaların ve uygarlıkların buluştuğu bir dört yol ağzıdır. Balkanlar ve Yakın Doğu ile, Kafkaslarla kolayca bağlantı kurulabilir. Gerçekten İstanbul'u ele geçiren, dünyaya söz geçirebilir. Hz. Muhammed, yüzyıllar öncesinden, zamanı seyredencesine: "İstanbul mutlak fethedilecek bir tarihte. O ordu ve o kumandan ne güzel bir nasipte" diyerek müjdeyi verir ve hedef gösterir.

O yüzden, İstanbul'un fethi sebep ve sonuçları bakımından XV.yüzyılın çağ kapayıp çağ açan en önemli olaylarından biridir. Ünlü tarihçi Mükrimin Halil'in dediği gibi Müslüman Türkler'in Ön Asya'daki birinci büyüklüğü Malazgirt ise, daha büyük ikincisi

İstanbul'un fethidir. Böylece beylik ve beylikler devri denen "geçiş çağı" sona erer. Fetih ve fatih, Osmanlı İmparatorluğunu kuran asıl olaydır. Türklerin Marmara çevresini zaptetmeleri ve İstanbul'a girmeleri, kendilerine ideal bir jeopolitik durum sağlar ve parlak bir gelecek hazırlar.

Fetih, Batı ile Doğu'yu birbirine yaklaştırır; anlaşmazlıkları anlayış potasında eritir. Dinsel bağnazlığa karşı dinsel hoşgörüyü, yaşanan bir gerçekliğe dönüştürür. Fatih'in Rum Patriğine verdiği ferman, Ortaçağ'ın dinsel bağnazlığına indirilmiş bir darbedir. İstanbul'un fethi ile birlikte Doğu Akdeniz'de, Yakın Doğu'da ve Balkanlarda bir barış ve güven ortamı sağlanır. İstanbul, Batıda baskıdan bunalanlara kucak açan kent olur.

Fetih, İstanbul'un askeri güçle ele geçirilmesinden daha fazla bir şeydir. Eskilerin deyişiyle "feth-i mübin"dir. Yani iyi ile kötünün ayırılması, çürümüş ve gerilemiş bir uygarlık yerine, bir misyonu üstlenen örgütlü ve adaletli bir uygarlığın geçmesidir.

Fetih'ten sonra Fatih ve Osmanlı İmparatorluğu İstanbul'u dayanak noktası yaparak, beş yüz yıl süresince üç kıtaya yayılacak, o tarihte bilinen nüfusun dörtte üçünün yazgısına hükmedecektir.

ÇAĞININ BAŞTACI

Macar Urban'a toplar döktüren, gemileri karadan yürüten, "Ya ben İstanbul'u alacağım ya İstanbul beni" diye uykusuz geceler geçiren, Bellini'ye resmini

yaptıran, İtalya'ya resim eğitimi için öğrenci gönderen, vicdan özgürlüğüne saygı göstererek laik bir tutum takınan, Michelangelo'yu başmimar yapmak için çağında bulunan Fatih Sultan Mehmet, çağı yakalamak bir yana, çağa önderlik eder. Fetihden önce seksen bin nüfuslu ufak bir taşra şehri görünümündeki İstanbul'u, fetihden sonra, yarım milyonluk nüfusuyla bir imparatorluk merkezi yapar.

İstanbul'a egemen olan Fatih, bu sayede, Hıristiyan ve İslâm Dünyasını buyruğu altında toplamak ve evrensel bir devlet kurmak imkânına kavuşur. Nitekim onu Greklerin, Doğu'nun ve Romalıların İmparatoru olarak gören tarihçiler vardır. Devrin Papası ikinci Pius, Fatih'e yazdığı bir mektupta, onu Hıristiyan olmaya çağırarak "Bütün dünyanın efendisi olman için bir damla vaftiz suyu yetecektir" der.

Fatih, İstanbul'u fethedip, yeni bir çağ açtığı anda, hani şairin "Yaşına baktım yaşım-dan, başına baktım başımdan utandım" dediği üzere henüz yirmi iki yaşındadır. Zafer alayı ile birlikte, beyaz bir at üzerinde yirmi iki yaşında bir genç olarak İstanbul'a girdiğinde, yanında beyaz sanğı ve ak sakalı ile Akşemsettin bulunur. Bizans halkı Akşemsettin'i padişah sanarak, ona çiçekler sunmaya çalışırlar. Yaşlı hoca, bunları almaktan kaçınarak, Fatih'i gösterir. Kızlar ona doğru yönelirler. Fatih, çiçekleri almaz, Akşemsettin'e verilmesini isteyerek şöyle buyurur: "Evet, Sultan Mehmet benim. Ne var ki, o beni yetiştiren hoçamdır, çiçekleri ona verin!"

Fatih'in bilginlere ve bilgiye saygısı bununla da kalmaz. Fatih'te yaptırdığı kendi adını taşıyan camii çevreleyen on altı med-

rese, bundan beş yüz yıl önce kurulmuş bir üniversite gibidir. 1470 yılında bu üniversite tamamlandığında Fatih, orada kendisine de bir oda ister. Hocalar şöyle der: "Her ne kadar, bütün bu binaları siz kurup bize verdinizse de, biz size burada oda veremeyiz!"

Fatih, nedenini sorduğunda şu cevabı alır: "Burada oda sahibi olabilmek için ya hoca ya talebe olmanız gerek. Gelin, imtihan olun; kazanırsanız, odayı alırsınız. Bunun üzerine Sultan, sınava girer, kazanır ve o zaman odalardan biri onun olur.

Fatih, çok iyi bir eğitim görür. Molla Gürani ve Akşemsettin tarafından yetiştirilir. Molla Gürani'nin İstanbul'u almak isteyen II. Murat'a "Beğim, İstanbul'u sen alamayacaksın, ben de göremeyeceğim. Onu şu beşikteki şehzade ile şu köse şeyh beraber alacaklar" diye kehanette bulunarak Fatih ile Akşemsettin'i gösterdiği söylenir.

Arap ve Fars edebiyatını çok iyi bilen Fatih Sultan Mehmet, "Avni" mahûsı (İsmâkiya adı) ile şiirler yazar. Her şehzadeye öğretilen Çağatay Lehçesi ile Farsça ve Arapça'dan başka Yunanca, Latince, Sırpça ve İtalyanca da öğrenir. Genç yaşta hükümdar olduktan sonra da öğrenimini sürdürür. Reislik bilgide olduğundan, Fatih Sultan Mehmet bilgisi ve hoşgörüsüyle çağında, başı çeken kişilerden biri olur.

Fatih'in her din, dil ve ırktan insanı kucaklayan hoşgörüsü yanında, âlem-i nizam için, devletin bölünmemesi için "kardeş katli"ni yasallaştırması. O da, onun paradoksu!..

Özellersek, "Fetih ve Fatih" biri diğeri-yücelten iki isim... İstanbul ve Fatih yanyana getirildiğinde ise, ortaya çıkan güzel bir resim!

Balkanların Bolkanlı Prensi

Drakula ya da Kazıklı Voyvoda

Tarihin tanık olduğu en psikopat kişilerden biri Eflak Prensi Vlad. Ahlâk benliği gelişmemiş, gücünü kötülüğe ve zulme kanalize eden zalim bir adam. Tanıdıklarının onun için uygun gördükleri sıfatlar, isminin başında bir insanlık lekesi gibi durur. Kendi halkı onu “cellad” diye niteler. Macarlar ona “drakula(şeytan)” der. Türkler ise onu “Kazıklı Voyvoda” olarak bilir.

Osmanlı Sarayında yetişen ve yine Osmanlı'nın yardımıyla, haraç karşılığı Eflak'a prens olması sağlanan bu alçak karakterli adam, en büyük zulmü Türklere karşı işler. Türkleri kazığa geçirerek öldürmekten özel bir zevk duyar. Kazık işkencesi onun seyrine doyamadığı bir uygulamadır. Bir dairenin çemberine dizilmiş birçok kazığa vurulmuş insanın ortasında, saray halkı ile birlikte, akan kanları görerek ve iniltileri işiterek yemek yemekten büyük keyif alır.

Bir keresinde kalenin avlusunda, büyük bir sofraya donatarak, ülkenin bütün yoksullarını, körleri, şaşılı, iki büklüm ihtiyarları, dişi dökülmüş kocakarıları, savaşta kolunu bacağına kaybetmişleri, kısır kadınları, hastaları yemeğe davet eder. Yemeklerin yenilip, içkilerin içildiği gecenin ilerlemiş bir saatinde bir masanın üstüne çıkıp: “Artık sadece Eflak ve Boğdan'ı değil, Transilvanya'yı ve Romanya'yı değil, bütün Balkanları pisliklerden temizlemenin zamanı geldi” diyerek kalenin bütün kapılarını kapatır ve dört bir yandan ateşe verdirerek, yemeğe çağırdığı bu

zavallı insanların tümünü yakar. Eline geçen Türk esirlerinin ayak derilerini yüzdürür ve ortaya çıkan kırmızı etlerin tuz ile oğuşturulmasını buyurur. Sonra da acıların daha çok artması için keçilere yalattırır. Osmanlı elçileri başları açık olarak, onun önünde saygı duruşu yapmaktan çekinince, babalarının geleneklerine uygun olarak, başlarından hiç çıkmaması için sarkılarını üç çivi ile başlarına çaktırır. Bir keresinde kadınların memelerini kestirerek, onların yerine çocuklarının başlarını yapıştırır. Çocukları, annelerinin ateşte kızartılmış etlerini yemeğe zorlar. İnsanları sebze gibi doğramak ve çömlekte pişirip kaynatmak için makineler yaptırır. Bir gün eşek üzerinde gördüğü bir papazı eşekle birlikte kazıklar. Konuğu olan bir rahibi yemekte, kendine ayırdığı bir ekmeğe el uzattı diye, hemen orada kazığa vurdurur. Hamile kaldığını sanan metreslerden birinin, kendi eliyle karnını deşer. Macaristan ve Transilvanya'dan dil öğrenmek için gelen dört yüz delikanlıyı yakar. Altı yüz Bohemya tüccarını Pazar yerinde kazığa vurdurur. Osmanlı'lara karşı savaşında Bulgar halkına uyguladığı soykırım ise bütün bunların üstüne tüy diker. Kana susayan bu canavar vampir, erkek, kadın, çocuk demeden yirmi binden fazla Bulgarın kanını döker.

Kendi yardımıyla Eflak'ın başına geçen ve bunca insanlık suçu işleyen Vlad'ı üzüntü ve kızgınlıkla izleyen Fatih Sultan Mehmet, Karadeniz Seferi dönüşü, ona karşı harekete geçer. Öncelikle Vidin valisi Hamza Paşa'yı Yunus Beyle beraber Vlad'ın sarayına yollar.

Bu iki adam Voyvoday'ı bir görüşme için çağırırlar. Amaçları onu bir hile ile ele geçirmektir. Ancak şeytanlıktan başka bir şey düşünmeyen Drakula, onların bu niyetlerini sezer. Etrafındakilerle birlikte ellerini ve ayaklarını kestikten sonra, hepsini kazığa vurdurur. Paşayı da rütbesine uygun olarak en yüksek kazığa geçirir.

Bunun üzerine Fatih Sultan Mehmet 1462'de Balkanlar'a yeni bir sefer düzenleyerek Vlad'ın üzerine yürür. Yanında Drakula'nın küçük kardeşi Rudi vardır. Anlaşılacağı üzere, Sultan Mehmet Türk düşmanı Drakula'yı tahttan indirip, yerine Türk dostu Rudi'yi geçirmek istemektedir.

Osmanlı ordusuna yenilen Drakula, zindanlarda bulunan yirmi bin Türk'ü kazıklara geçirerek, kaçış yolunun üzerindeki köyleri yakıp, kuyuları zehirleyerek Macaristan'a sığınır. Orada tutuklu olarak kalır.

Taçsız, Tahtsız ve Bahtsız Sultan

Fatih Sultan Mehmet'in iki oğlu vardır. Biri şehzadeliğinde dünyaya gelen Bayezid, diğeri ise, saltanatının en güçlü döneminde doğan Cem Sultan.

Ağabeyi Bayezid Amasya valisi iken, o da Konya'ya vali olarak atanır. Burada adil yönetimi ile, kısa zamanda kendini halka sevdinir. Yumuşak huylu ve sofu Bayezid'e karşılık, Cem güçlü, çevik ve mücadeleci bir karaktere sahiptir. Anadolu'da ünü öylesine yayılmıştır ki, herkes babasından sonra sultanlığı ona yakıştırır. Sultan Mehmet, oğulları arasında bir ayırım yapmasa da Kanunnamesinde küçük oğlunun adını

Öldürecek insan bulamadığından bu kez kedileri, fareleri yakaladığı kuşları kazığa geçirerek eski alışkanlığını sürdürür.

Fatih, Rudi'yi on bin düka vergi karşılığında Eflak Prensi yapar. Drakula için de "bu kadar çok suç işlemiş bir adam asla itibara değmez" diyerek, onu kendi kötü kaderi ile başbaşa bırakıp, İstanbul'a döner. On yıl kadar sonra Rudi'nin ölümü üzerine Drakula hapisten kaçıp gelerek, yine iktidarı ele alır. Bunu haber alan Osmanlı hemen bir ordu ile üzerine yürür. Bükreş yakınlarında yapılan bir savaşta Drakula, bir söylentiye göre çarpışırken, bir söylentiye göre de ondan usanan kendi adamlarından biri tarafından öldürülür.

Böylece ismi korkuyu ve kötülüğü çağrıştıran Drakula, bir insanlık ayıbı olarak, onbeşinci yüzyılın tarihinde, silinmesine imkân olmayan koyu bir leke olarak kalır. Ve adının geçtiği her yerde lânetle anılır.

"varis-i mülk-i Süleymani oğlum Cem" diye geçirerek gönlünün Cem'den yana olduğunu göstermiştir. Ancak Fatih'in beklenmedik, erken ölümü ile birlikte Cem için zor günler başlar. Ve hayatı trajik bir çizgide gelişir.

Babaları öldüğünde Bayezid 34, Cem 23 yaşındadır. Yeniçenler, Cem'den çekindiklerinden, daha kolay etkileyebilecekleri Bayezid'den yanadırlar. O nedenle Cem'i tahta çıkarmak için İstanbul'a gelen Sadrazam Karamani Mehmet Bey'in derhal kellesini koparırlar.

Cem Konya'dan Bursa'ya gelir. Halk onu bir sultan gibi karşılar. Burada

Bayezid'in gönderdiği kuvvetlere karşı zorlu bir savaş vererek zafer kazanır. Ve hemen sultanlığını ilan edip, hutbeler okutur, sikkeler bastırır. Cem'in Bursa'da bastırıldığı paranın bir yüzü Osmanlıca, bir yüzü Rumca ve Arapça'dır. Böylece o da, babasına benzer hoşgörüsüyle hem Müslüman, hem de Hıristiyan tebaanın gönlünü kazanmak ister. 23 gün Bursa'da saltanat sürer. Araya aracı koyup, ağabeyine göndererek ülkenin Anadolu topraklarının kendisinde, Rumeli topraklarının ise onda kalmasını söyleyerek, kardeşçe bir paylaşım önerir. İktidarı bölüşmeye yanaşmayan Bayezid'in cevabı sert ve kesindir. "Devlet gelini ortak kaldırmaz."

Bunun üzerine Beyşehir ovasında Bayezid'in ordusu ile çetin bir çarpışmaya girer. Daha önce Bayezid tarafından hile ile satın alınan askerlerin hıyaneti yüzünden, Cem büyük bir yenilgiye uğrar. Canını kurtarmak için Mısır'a kaçır. Mısır Sultanı Kayıtbay, onu Osmanlı'ya karşı bir koz gibi kullanmayı düşündüğünden, Cem'i sıcak bir şekilde karşılar, ona babaca davranır. Bu arada Mekke'ye giden Cem, hacı olur. Osmanlı tarihinde ondan başka hacı olan hiçbir erkek Osmanlı yoktur. Orada yaşadığı sırada Bayezid kardeşi Cem'e haber göndererek saltanat sevdasından vazgeçip, Kudüs'te sessiz sedasız oturması koşuluyla yılda bir milyon akçe vermeyi önerir. Bu öneriyi reddeden Cem, Bayezid'e kendi eliyle yazdığı bir mektup yollar ve şiir diliyle sorar: "Sen gül bahçesinde, neşe içinde yatarken/Kederli, kimsesiz ve terkedilmiş ben, en karanlık gecede eriyorum, neden, neden?/Ben mukaddes tapınaklara gitmiş dindar bir hacıyken, sen zalim adam, hâlâ bana adaleti

reddediyorsun neden, neden?

Bayezid'in cevabı da oldukça ilginç ve düşündürücüdür: "Allah daha dünyayı cismetmeden ben padişah ilân edilmişken/Fakat sen hâlâ kadere boyun eğmiyor, direniyorsun neden, neden?/Sen mukaddes topraklara gitmiş bir hacıyken/Hâlâ kalbinden bu dünyevi sultanlığı istiyorsun neden, neden?"

İktidar kavgasını bırakmayan Cem, Mısır Sultanı Kayıtbay'ın ve Karamanoğlu Kasım Bey'in yardımıyla Anadolu'ya geçip, Konya'ya kadar gelir ve yine yenilir. Bu kere Rodos Şövalyelerine sığınır. Bunun üzerine Bayezid boş durmayarak şövalyelerin üstadı azamı ile bir anlaşma imzalar. Buna göre, kardeşini orada tutuklu bulundurmaları halinde şövalyelere her yıl 45 bin düka altını vermeyi kabul eder. Sonra, daha güvencede olma gerekçesiyle Cem Fransa'ya gönderilir. Orada onu bir esaret hayatı bekler. Sonunda Şövalyeler onu Papa'ya teslim etmek üzere Roma'ya getirirler. İmparatorların bile ayaklarını öptüğü Papa'nın önünde hiç değilse diz çökmesi istenir Cem'den. O ise hafifçe başını eğerek Papa'yı selâmlar ve "Babamdan başka kimsenin önünde eğilmedim. Bundan sonra da eğilmem" der. Papa, kendisine bütün Batı imparatorluklarıyla birlikte Osmanlı üzerine yürümeyi önerir. Cem, böyle bir hıyanete yanaşmaz. Son sözleri ve duası şu olur: "Ya Rab, din düşmanları eğer Müslümanlığa zarar vermek için beni alet etmek istiyorlarsa, beni daha fazla yaşatma, ruhumu bir an önce huzuruna al." Duası kabul olunur. Cem, taçsız, tahtsız ve bahtsız bir sultan olarak 36 yaşında, sefasız az, cefası çok bu çileli dünyaya gözlerini yumar.

Ortaçağ'ın Aydınlık Yüzü

Gecenin gündüze gebe olması gibi, karanlık da içinde ışığı taşır. O yüzden Ortaçağ'ı bütünüyle karanlık bir çağ olarak görmek ve göstermek haksızlık olur.

Dünyanın güneşe ilişkin konumuna göre, bir yarınsının karanlık, diğer yarınsının aydınlık oluşu misali, Ortaçağ'ın karanlık yüzüne bakıp, öteki aydınlık tarafını görmemiz edemeyiz. Kaldı ki, Ortaçağ'ı batı Avrupa ile de sınırlamamak gerekir. Yakındoğuda İslâm güneşinin doğuşu, tasavvufun doruklara yükselişi, bilimsel gelişmeler, Yunan filozofların yazdığı eserlerin Arapça'ya çevrilip Avrupa'ya aktarılması, Çin'deki ve Hint'deki ilerlemeler, hepsi Ortaçağ'ın kapsamı içine girmektedir.

Dinin bir baskı aracı olarak kullanılması, dinsel dogmalara karşı çıkanların, cadılıkla suçlananların engizisyon tarafından yakılarak öldürülmeleri Ortaçağ'ın zulme batmış karanlık yüzü. Ama aynı Ortaçağ'ın Rönesansı müjdeleyen, yeni çağa öncülük eden ışıkları da var. Dante'nin "İlahi Komedyası" Ortaçağ kültüründen besleniyor. Leonardo da Vinci'nin hesapları ve çözümleri, çağının bilgi birikiminden kaynaklanıyor.

Paris Üniversitesinin kuruluşu Ortaçağ'ın en önemli ürünü. XII. Yüzyılın ortalarında, başpiskoposluğun laik öğretmenlere doçentlik lisansı verdiği görülüyor. Üniversite; rektör, milletler ve fakülteler üçlüsüne dayanan yapısını 1250-1260 yıllarında yerine oturtmuş ve çağın sonuna kadar korumuştur. Üniversitenin ilk tüzükleri öğretmen, öğrenci yardımlaşmalarını, birbirlerini koruyup kollamalarını, hastalara

yardımı ve cenazelerin kaldırılmasında dayanışmayı öngörür. Yabancı öğrencileri, yabancılara düşman halka ve devlete karşı korumaya alır.

Şövalyelik kurumu, manevi değerlere öncelik veren, haksızlığa uğrayanın yanında yer alan sağlam bir karakter yapısı oluştururken, zırh ve silah ihtiyacının karşılanması demircilikte gelişmeye yol açar. Hıristiyanlık, resim, heykel ve müzik sanatlarının ileriye gitmesinde başrolü oynar. Denizlere açılma ve sömürgecilikle birlikte, gemicilik ve haritacılıkta gelişmeler kaydedilir. Tıpta, anatomi biliminde ileri adımlar atılır. Yaşlı keşişlerin kitap okuyabilmeleri için gözlük camları yapılır, katarakt ve doku nakli ameliyatları uygulanır. Tanımda öküz yerine at kullanılarak, alınan verim katlanır. Parşömen yerine kağıt kullanımının başlamasıyla matbaanın yolu açılır. Su ve rüzgâr enerjisinden yararlanmak üzere değirmenler yapılır. Yakılmak için azalan odun yerine, maden kömürü devreye girer. Edebiyatta azizlerin, ermişlerin hayatlarını yazmak moda olur ve yüksek mertebelere erişmek manen zenginleşmek isteyenler için model alınır.

Sosyal ve mesleki yönden Osmanlı'da ahilik, Batıda lonca örgütleri sayesinde, meslekte ustalaşma, görerek ve yaparak çırak-kalfa-usta hiyerarşisi ile sağlanır. Böylece çalışanlar için bir sigorta sistemi oluşturulurken, tüketiciler için de kalite garantisi verilmiş olur.

Haçlı Seferlerinin batıya dönük olumlu sonucu olarak Avrupa hamamlarla tanışır ve yıkanmaya alışır. Aynı zamanda temizliğin

sağlığı koruma konusunda hijyenik etkisi daha bir anlaşılır.

Ortaçağ düşünürlerinden Abelard “şüphesiz sorgulamaya, sorgulama da gerçeğe götürür” diyerek bilimsel düşünceye kapı açar. Bir başka düşünür, Gilbert de Tournai: “Zaten bilinenle yetindiğimiz sürece gerçeği hiçbir zaman bulamayacağız. Bizden önce yazılanlar yasa değil, rehberdir. Gerçek henüz

sahip olunmadığından, herkese açıktır” diyerek hep daha iyiye, doğruya güzele ve yeniye doğru değişim demek olan sonsuz evrimin yolunu gösterir. Böylece geleceğe ışık tutan bu düşüncelerin, gelişmelerin ve ileriye doğru atılan adımların doğal bir sonucu olarak Ortaçağ’dan Yeniçağ’a geçilir. Bir başka anlatımla, Yeniçağ’ın şafağı söker Ortaçağda.

Bir İcat, Bir Keşif

İstanbul’un fethini, Ortaçağı kapatıp Yeniçağ’ı açan belirleyici bir olay olarak sayanların yanısıra, 1440 yılında matbaanın icadını veya 1492’de Amerika’nın keşfini Yeniçağ’ın başlangıcı olarak kabul edenler vardır.

İcat, daha özne olmayan bir şeyi meydana getirme anlamında, yapıcılığı ve yaratıcılığı gerektirir. Keşif ise, daha önce varolan, ama gizlenen, bilinmeyen bir şeyi bulma, ortaya çıkarma anlamına gelir.

BİLGİNİN BASILIP YAYGINLAŞMASI

Gutenberg, iletişim tarihinin en önemli gelişmelerinden biri olan tipo basım yöntemini, yani matbaayı 1440 yılında icat ederek, insanın bilgi ile yükselişine büyük bir hız kazandırmıştır. Bu, önce tahtadan, sonraları kurşun alaşımından yapılan dökme harflerin, baskıdan sonra başka bir yazıda kullanılmak üzere saklandığı bir basım yöntemidir. Böylece her harf için ayrı metal kalıplar hazırlanır. Bu kalıplara sıcak sıvı metal doldurulur ve harflerin metal örnekleri çıkarılır. Basımcı, metal harfleri istediği gibi dizer, basımdan sonra saklayarak yeniden kullanabilir.

Yaptığı çalışmalar ve basım denemeleri

için para bulmak zorunda olan Gutenberg, Mainz’li bir zengin olan Johann Fust’la ortaklık kurar. 1455’de ilk bastıkları Latince bir kutsal kitaptır.

1457’de Gutenberg borcunu ödeyemediği için Fust’la olan ortaklığı bozulur, mahkemelik olur. Para babası Fust, bütün basım araç ve gereçlerine el koyar. Daha sonra Konrad Humery isimli bir Alman memurun sağladığı para yardımıyla yeni bir baskı makinası kuran Gutenberg, bir dilbilgisi kitabı, bir sözlük ve başka bazı kitaplar basar. İcadını gerçekleştirmek için bütün çabalarına ve katlandığı zorluklara karşı, pek bir şey kazanamaz. Geçim sıkıntısı ve fakirliği sürer gider. Başkalarına kasa dolusu paralar kazandıran matbaa makinesinden, kendisi para olarak nasibini alamaz. Son yıllarında gözleri iyice bozulan ve yoksullaşan Gutenberg’i, Mainz Başpiskoposu olan Nassau Kontu sarayına alarak geçimini üstlenir.

Gutenberg’in buluşu hızla yayılır. XV. yüzyılın sonuna gelmeden, Avrupa’da binden fazla baskı makinası vardır. Bu baskı yöntemiyle daha çok kitabın basılabilmesi, kitap fiyatlarını düşürür. Böylece daha çok kitap okunur. Kitabın yaygınlaşması, bilimsel

çalışmaların gelişmesine katkıda bulunur ve bilginin daha geniş halk kesimlerine ulaşmasına yardımcı olur. Bu yüzden matbaanın icadı, bilimlerin gelişmesini etkilemesi, yayılan bilginin halk kitlelerine belli bir bilinçlenme sağlaması nedeniyle, Rönesans ve Reform'u hazırlayan önemli etkenlerden biri, belki de birincisi sayılır.

Borges "Eğer öteki dünyada cennet diye bir yer varsa, ben orayı sonsuz kitapları olan bir kütüphane olarak düşünüyorum" der. Hayat okuluna bir kütüphanede memur olarak başlayan, okuya okuya dev bir yazar olan, o arada gözlerini de yitiren Arjantinli yazar Borges'in, kitabı bu denli yüceltmesi çok anlamlı bir değerlendirmedir. Yaşadığımız olayların posası atıldıktan sonra elimizde kalan bir nebze manâ değil mi zaten. Öyleyse yaşamın anlamı ve gizi, kitaplarda gizli.

Bugün matbaa sayesinde her türlü bilgiyi içeren kitaba ulaşabilir ve onlardan istediğimiz şekilde yararlanabiliriz. Kendi evimizde bile kitaplarla haşır neşir, böylesine bir cenneti yaşayabiliriz en ucuzundan, o arada Gutenberg kardeşimizi de hayırla anmayı unutmadan.

KOLOMB'UN AMERİKA'SI

On beşinci yüzyılda dünyanın dümdüz olduğuna inanan çok sayıda insana rağmen, Kolomb, dünyanın yuvarlak olduğunu düşünür. Ve denizlere açılmak isteyen serüvenci ruhu ile bunu kanıtlamak ister. Ona göre dünya yuvarlak olduğundan, hep Batıya giderek Doğuya ulaşabiliriz. Ne var ki, bu maceralı, ama bir o kadar heyecanlı yolculuk için gemi ve para gerekmektedir.

İspanya Kralı Fernando ile Kraliçe İabella, Kolomb'un söz konusu amaca ulaşmasına yardımcı olur. Kolomb, İspanya'dan yola çıkıp hep Batıya doğru yol aldığı anda, bir zaman sonra Hindistan'a varacağını sanır. Haritalardan Hindistan'ın uzaklığını hesaplar. Onun hesabına göre Hindistan sandığı yer, aşağı yukarı Amerika'nın bulunduğu yere denk düşmektedir.

Kolomb, 30 Ağustos 1492'de İspanya limanından, 36 m. boyunda Santa Maria ve 15'er metrelik Pinta ve Nina adlı üç gemiyle okyanusa açılır. 88 denizcinin bulunduğu tekneler, ağır ve hafif toplarla donatılır.

11 Ekim günü denizciler suda sürüklenen bir dal parçası görür. Demek ki kara yakındır. Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte kara görünür. Bu, Bahama adalarından biridir. Karaya çıkan Kolomb, adaya San Salvador adını verir. Oraya Fernando ve İabella adına bayrak diker. Daha sonra Küba ve Haiti adalarını keşfeder. Haiti'de bir kale yaptırır. Gemilerden birini ve bir grup gemiciyi orada bırakır. 15 Mart 1493 günü, papağanlar, altın, silah, doldurulmuş bir timsah ve esir alınan yerlilerle birlikte İspanya'ya varır. Fernando ve İabella, onu büyük bir törenle karşılar. Kolomb, Hindistan anakarasına yakın olduklarını sandıklarından, keşfettiği bu adalara "Hint Adaları" adını verir. İspanya'nın bir amacı da, bu adalara yerleşerek Hıristiyan dinini yaymaktır.

Kolomb, 1493 yılının Eylül ayında 17 gemilik bir filoyla yeniden bu adalara doğru yelken açar. Bu kez Jamaika ve Porto Riko'yu keşfeder. Haiti'de Kraliçenin onuruna İabella adını verdiği bir sömürge kurar.

Ne yazık ki, Kolomb ve adamları,

yerlilere karşı çok acımasız davranırlar. Bir yandan sömürge yönetimine baş kaldıranlara, diğer taraftan kendisinden hoşnut olmayan tayfalara karşı sert önlemler alır. Kardeşi Bartelemeo'yu yerine bırakarak 1498'de İspanya'ya geri döner.

Kolomb, bundan sonra iki sefer daha yapar. Güney Amerika kıyılarına kadar ulaşır. Kolomb'un adalardaki ayaklanmalara karşı sert ve acımaz tutumu, İspanya sarayındaki saygınlığını sarsar. Kolomb ve kardeşi kendilerine karşı çıkanları idam ederler. Sonuçta İspanya'dan özel olarak gönderilen bir vali, Kolomb ve kardeşini tutuklayıp

zincirleyerek İspanya'ya getirir.

Kolomb kısa bir süre sonra İspanya'da yeniden saygınlık kazansa bile Kral ve Kraliçe onun artık Yeni Dünya'da yöneticilik yapmasına izin vermez. Yeni bir kıta keşfetmesine karşılık, kendini ve insanı keşfedemeyen Kolomb, insanları yönetmede başarısız olur. Hindistan'ı ararken Amerika'yı bulması, derken yerlilerin soykırma uğraması, yüzyıllar süren ve sürmekte olan sömürüye rağmen bugün aynı kıtada yaşayan ABD'nin dünya önderi süper bir güç olarak insan hak ve özgürlüklerini koruma görevini üstlenmesi kaderin bir cilvesi olsa gerek.

Evrensel Dehanın Modeli: Leonardo Da Vinci

Tony Buzan ve Raymond Keene, gelmiş-geçmiş ve günümüzde yaşayan yüz dahiyi, birden yüze kadar bir sıralama içinde seçmeye çalışırlar. Bunu yaparken alan hakimiyeti, aktif yaşam süresi, çok yönlülük, zekâ bölümü (IQ), etkinin sürmesi, üretkenlik ve temel amaca ulaşılması gibi kriterleri dikkate alırlar. Ayrıca vizyonun evrenselliği, çarpıcı özgünlük ve dehanın düşüncelerini yaymak üzere okullar oluşturma isteği gibi üç ek puan kategorisi daha saptarlar. Sonuçta her birinden tam puan alındığında toplam 835 olur. Ve 822 puanla Leonardo da Vinci, bütün zamanların bir numaralı dahisi olarak başı çeker.

Leonardo, 1452'de Vinci kasabasında bir noterle bir köylü kızının gayrimeşru çocuğu olarak doğar. Daha çocukken zamanın en ünlü matematikçisi ile bir tartışmaya girer. Ve onu mat eder. Matematik ve geometriyi öylesine iyi bilir ki, başya-

pıtlarındaki ölçü, uyum ve denge bunun üzerine kurulur. Leonardo büyüyünce, dünyanın en büyük ressamlarından ve rönesansın yıldızlarından biri olur. Paris'te Louvre Müzesi'ndeki Mona Lisa tablosu, dünyanın en çok turist çeken sanat eseri! Ama resim, Leonardo'nun ilgi alanlarından ve yeteneklerinden sadece biri. O yaşamı boyunca bilgiye, yeni buluşlara, insanla, doğayla ilgili her şeyi öğrenmeye karşı sonsuz bir istek duyar. İhtirasını meraka dönüştürür.

Leonardo meslek yaşamına Floransa'da kuyumcu, ressam ve heykeltıraş olan Andrea el Verrocchio'nun atölyesinde başlar. Verrocchio'nun yaptığı "İsa'nın Vaftizi" tablosundaki meleklardan biri onun eseridir. Meleğin başında, özellikle saçlarında Leonardo'nun izleri görülür. O saçları hep suya benzetir. Sarı bukleler su girdaplarını andırmaktadır. Bu resmi gördükten sonra, usta, çırağının kendisini bir hayli aştuğunu ve artık

ona öğretecek bir şey olmadığını anlar. O, birbirinden farklı işlevleri olan beynin her iki yarım küresini de başarılı bir işbirliği içinde çalıştırarak sinerji yaratır.

Arada bir imzasını “Deneyim Havarisi” şeklinde attığı olur. Keskin bir göze ve gözlem gücüne sahiptir. “Kuşların uçuşu hakkında yazdığı bir kitapta, hızlı fotoğraf tekniklerinin onu haklı çıkardığı ayrıntılar vardır. Akustikten sualtı bilimlerine, meteorolojiden fizyolojiye dek pek çok konuda, zamanın önde gelen düşünürüdür. Hidrolik üzerinde uzmanlaşır. Uçan makineler konusunda ilk çalışmaları yapar, askerlik bilimiyle bir mühendis gibi uğraşır, botanik, jeoloji, coğrafya ve anatomi ile ilgilenir.

Kopernik’ten 40 yıl önce not defterine büyük harflerle şunu yazar: IL SOLE NO SI MUOVE” yani “GÜNEŞ HAREKET ETMEZ” Ve şunu da ekler: “Dünya ne güneş sisteminin, ne de evrenin merkezindedir.”

Galileo’dan 60 yıl önce, ayın ve diğer gök cisimlerinin yüzeylerini incelemek için iri bir büyüteç (dürbün) kullanılmasını önerir.

Newton’dan 200 yıl önce “Her ağırlık mümkün olan en kısa yoldan merkeze doğru düşme eğilimindedir” diyerek yerçekimine değinir.

Bütün bunlarla birlikte o, resim sanatında doruğa çıkar. Ayrıca müzik aletleri yapar, çalar ve güzel sesiyle dinleyenleri büyüler. Şarkılar besteler. Çok güzel öykü ve fıkra anlatıcı olarak ün yapar. Eğildiği ve elinin değdiği her şey, usta işi olarak ortaya çıkar. O, mükemmel ulaşma yolunda sınırsız bir deneyim yapma isteği ile doludur. Tüm alanların birbirleriyle ilişkili olduğuna, evrenin bir bütün oluşturduğuna inanır. Onun için son sözü söylemesi gereken otorite insan gözüdür. Deneyimin aklın yüreği olduğunu söyleyen Leonardo için göz, ruhun pence-residir. Göz ile ilgili hayretini şöyle dile getirir: “Bu kadar küçük bir şeyin, bütün evrenin görüntüsünü içerebileceğine kim inanır.” O nedenle hiçbir eylemin görmek kadar soylu olmadığını vurgular.

Buna rağmen o, insanların çoğunun görmeden baktığını, duymadan dinlediğini, hissetmeden dokunduğunu, lezzetine varmadan yiyip içtiğini, fiziki olarak farkına varmadan hareket ettiğini, koku almadan nefes aldığını ve düşünmeden konuştuğunu söyler. Onun gözünü iyi kullanarak ve gözlem yaparak aldığı notlar binlerce sayfadır.

IŞIK ve KARANLIK

Leonardo, resimlerinde ışık ve karanlığı çok güzel ve dozunda kullanır. Milano'da yaptığı "Müneccim Kralların Tapınması" tablosunda bu açıkça görülür. O, yüzlerin doğrudan güneş altında çizilmesini istemez. Yarı ışıktaki görülen figür veya yüzlerin daha güzel olduğunu gösterir. Böylece model, yumuşak bir ışıkla aydınlanmalı ve şekilleri bozacak keskin gölgeler olmamalı. Işık hakkındaki kuramları, onun için karanlığın ışıktan önce geldiğini göstermektedir. Resimlerinde şekil ve renk, karanlıkla boğuşur. Milano döneminde "Kayalar Bakiresi" tablosunu yapar. Ve arkasından "Son Akşam Yemeği" hasara uğramış bu başyapıtın yarattığı psikolojik gerilime başka hiçbir yapıt ulaşamaz. Bu resim, ideal bir dünyanın yansımasıdır. Ve artık yüksek bir rönesans dönemine girilmiştir.

Milano'dan Floransa'ya dönüşte iki olağanüstü resim daha yapar: Mona Lisa ve Meryem ile Aziz Anna. Ayrıca devlet, Leonardo'ya Floransa'nın zaferi onuruna, meclis salonuna Anghiari Savaşını resmetmesi siparişini verir. Yok olan bu yapıttan kalan taslaklar, Leonardo'nun, Cumhuriyet bayrağı içinde şiddetle savaşan dört atlı yarattığını göstermektedir.

Mona Lisa'nın bakışı ve gülümsemesi bugün de büyümlük etkisini sürdürür. O bakışın ve gülümsemenin gizemi iyi ile kötünün, şefkat ile gaddarlığın, baştan çıkarıcılık ile masumiyetin, fanilik ile ebediliğin kesişmesinde yatar. O, Çinlilerin Yin ile Yang sembolünün batıdaki karşılığıdır.

"Sanatın Öyküsü" kitabında H.Gomb-rich, Leonardo'nun, paradoksun özünü içeren

üstün yaratıcılığı hakkında şunları yazar: "Bulanık hatlar ve yumuşak renkler... bir şekilden diğerine geçerken daima bizim hayalimizde bir şeyler bırakır. Yüzde anlatım iki yerde kendini gösterir: Ağzın kenarları ve gözlerin kenarları... Leonardo'nun bilinçli olarak yumuşak bir geçişle belli belirsiz bıraktığı, tam da bu kısımlardır. İşte Mona Lisa'nın bize hangi duygularla baktığından hiçbir zaman emin olamayışımızın nedeni budur."

Bir barış adamı olan Leonardo, savaşı "berbat bir çılgınlık", kan dökmeyi "son derece tüyler ürpertici bir şey" olarak niteler. Savaş araçlarını, doğanın başlıca hediyesi olan özgürlüğün korunması için dizayn ettiğini yazar. Özgürlük, ona göre bedeli ödenmesi gereken en büyük değerdir.

Mutluluğu "Tann'ın gözüyle görülen durum" diye tanımlar.

Çok yönlü bir insan olan Leonardo, bütün bu uğraşların arasında usta bir binici olarak ata biner. Kendine ait ahırları vardır. Atları büyük bir sabır, anlayış ve yumuşaklıkla eğitir. Canlıların anatomilerine büyük bir hayranlık duyduğu kadar, onlara sevgiyle yaklaşır. Kafese konmuş kuşların satıldığı bir pazardan geçse, satıcıya istediği fiyatı verir ve kuşları özgürlüğe kavuşturur.

Leonardo, tüm alanlarda olduğu gibi, aşçılıkta da zamanının beş yüz yıl ilerindedir. Konuklarına büyük bir incelikle hazırlanmış yemekler sunmaktan zevk alır. Bütün kıvrak zekâlılar gibi espriden nasibini alan Leonardo, özellikle tantanalı saray hayatıyla dalga geçmekten hoşlanır. Canlı bir kertenkeleye iki deri kanat takarak, ejderha diye saraylıları korkutup, akıllarını başlarından alır.

Leonardo, yaşamının son yıllarını Fransa Kralı I.Francois'nın davet ettiği bir şatoda geçirir. Ve kralla yaptığı konuşmalarla, ona bilgeliğini aktarmaya çalışır.

BİLGELİĞİN İLKELERİ

Beş bin sayfayı bulan not defterlerinin ve sanat yapıtlarının yanısıra, dehanın gelişimi için, günümüzde psikologların ve beyin araştırmacılarının keşfettikleri dört ilkeyi miras bırakır:

1. Sanat bilimini çalışın 2. Bilim sanatını çalışın 3. Görmeyi öğrenin (Tüm duyula-

rnızı, özellikle de görüşünüzü geliştirin) 4. Yukandakileri, her şeyin bir şekilde her şeyle bağlantılı olduğu bilgisi ışığında uygulayın.

Son günlerinde defterine şöyle bir not düşer: "İyi geçirilen bir günün huzurlu bir uyku getirmesi gibi, iyi yaşanmış bir ömür de huzurlu bir ölüm getirir..." O yaptıklarıyla Fransa Kralı'nın kollarında huzurlu bir ölümü hakeder. Buna rağmen Tann'dan ve insanlardan, geride yapılmamış, yarım kalmış çok şey bıraktığı için özür diler. Leonardo da Vinci, İnsan potansiyelinin ve değerinin somut bir görüntüsü olarak, Ortaçağ'dan Yeniçağ'a geçişte sağlam bir köprü olur.

Hoca Bir gün

Gülmenin neredeyse yasaklandığı Ortaçağ'dan, özgür düşünceye yelken açan Yeniçağ'a geçerken Türk Kültürünün her dem taze gülü Nasrettin Hoca, insanları hem güldürür, hem de düşündürür.

SÖYLENCE BU YA

Söylenceye göre, Nasrettin Hoca, Hallac-ı Mansur ve Seyyid Nesimî, bu üçü, Şucâ adlı bir şeyhin dervişleriymiş. Şeyhin bir koyunu varmış. Keser, pişirir, yerlermiş. Sonra kemiklerini bir araya toplar, Tann'ya dua ederlermiş. Kemikler birbirine çatılır, etlere bürünür, hayvan dirilmiş. Bir gün Mansur'la Nesimî, şeyh yokken koyunu kesmeyi akıllarına koymuşlar. Biz de dua ederiz, elbette canlanır demişler. Mansur kesmiş, çengele aşmış, Nesimî derisini yüzmüş. Hoca Nasrettin bunların işine hiç karışmamış, boyuna gülmüş. Koyunu pişirip bir güzel yemişler, kemiklerini toplamışlar ve

duaya koyulmuşlar. Ne var ki, hayvan dirilmemiş. O sırada şeyh çıkagelmış ve işi anlayınca canı pek sıkılmış. Kim kesti diye sormuş. Mansur, ben kestim, astım, deyince dilerim demiş şeyh, sen de kesilip asılasın. Derisini kimin yüzdüğünü sorduğunda, Nesimî ben yüzdüm, cevabını vermiş. Şeyh, sen de demiş, yüzülesin. Sonra Nasrettin'e dönüp, peki sen ne halt ettin, diye sormuş. Nasrettin ise, bu iki akıllının yaptığı akılsız işe sadece güldüğünü söylemiş. Öyleyse demiş şeyh, sana da kıyamete dek gülsünler...

GÜLEN DÜŞÜNCE

Hoca, gülen düşüncesiyle her zaman yobazlığın karşısında, hoşgörünün yanındadır. Ve insanı her hali ile, insan sıcaklığı içinde, olduğu gibi sever. Ve bu sevgiden karısı da nasibini alır.

Hoca bir gün karısıyla sofraya başında otururken "Hanım" der "Şu başını aç da

şöyle gözüm gönlüm açılsın” Karısı “Ama efendim” der “O zaman melekler kaçar” Hoca o rind hali, olgun tavrıyla “Olsun Hanım” der “Sen başını açarsın melekler kaçar, ben bir besmele çekerim şeytanlar kaybolur, şöyle biz bize bir yemek yeriz. Hem ben zaten o kadar kalabalıktan hoşlanmam.”

MÜSLÜMANLIĞIN BELİRTİSİ

Hocayla karısı oruç tutmazlar. Fakat Hoca illâ sahura kalkmakta ısrar edermiş. Gece yarısı uykudan kalkıp yemek hazırlamaktan usanan karısı bir gün “A efendi” demiş “Nasıl olsa oruç tutmuyoruz. Ne diye kendimizi bu zahmete sokuyoruz?” “Öyle deme kancığım” demiş Hoca “Namaz kılmıyoruz, oruç tutmuyoruz, sahur da yemezsek Müslümanlığımız nereden belli olacak!” Böylece özden uzak, şekle dönük dindarlığın komikliğini gözler önüne sermiş.

YOKSUL, AMA ONURLU

Hoca, halk gibi yoksuldur. Kıt kanaat, fakat helâlinden geçinir. Şikâyet nedir bilmez, halinden hoşnuttur hep. Sıkıntısını bile espri ile savuşturmasını bilir. Ve tok olanın, açın halinden anlamadığını bile bile, yine de bunu ona anlatmayı dener. Yıllardır helva yemediğini öğrenince şaşırın tuzukuru bir adama, bu durumu şöyle açıklar: Un bulduğum zaman yağ bulunmuyor, yağ

bulduğunda ise şeker olmuyor. Adamın hâlâ “Bunların bir araya gelmesi o kadar zor mu?” diye sorması üzerine, “Bazen hepsi bir araya geliyor, o zaman da ben bulunmuyorum” cevabını verir.

İNSANLIK DERSİ

İnsanın, ihtiyaçta olanı görüp, ihtiyaç olanı incelikle vermesi iyiliğin gereği ve bir insanlık görevidir Hoca’ya göre. Yoksa insan gökyüzündeki İsa için kaygı çekerken, yeryüzündeki Nasrettin Hoca’yı es geçen kadının durumuna düşer.

Hoca bir gün halkı hasis bir kasabanın camiinde vaaz verirken, sırası düşer. Hz. İsa’nın dördüncü kat gökte olduğunu söyler. Camiden çıkarken bir kadın, yanına yanaşıp “Hoca Efendi, konuşmanızda bir şey pek merakımı çekti. Hazreti İsa dördüncü katta, ne yer, ne içer acaba?” deyince Hoca’nın tepesi atar ve hemen oracıkta kadına bir insanlık dersi vererek “Be vazifesini bilmez kadın” der “Ben kasabanıza geleli bir ay oluyor. Bir gün olsun şu zavallı Hoca ne yiyor, ne içiyor diye sormadınız. Şimdi kalkıp benden dördüncü katta, Tanrı’nın sofrasında türlü cennet nimetleriyle beslenen koca bir Peygamberin halini soruyorsun!”

Fatih'in Rüyası

Ruh ve Madde Şubat 1960 sayısında yazar: Tahsin Ünal

Gerçekleşen tarihi rüya, Fatih Sultan Mehmet'e aittir. Bu çeşit haberci rüyalar birçok bakımlardan onu görene yardım ederler. Okuyacağınız bu rüyada da aynı özelliği göreceksiniz.

Meşhur tarihçi Solakzade, kitabının 243.sayfasında, Fatih Sultan Mehmet'in Otlukbeli Savaşını yapmak için büyük bir ordu ile doğruca Otlukbeli'ne yürüdüğünden bahsederken, Fatih'in bir rüya gördüğünü de ilâve eder. Rüyaı şöyle anlatır:

Padişah Sadrazamına: "Lala" dedi. "Bu gece sabaha doğru bir rüya gördüm ki, hâlâ tesirinden kurtulamadım. Ne hayırdır bilmem."

- Hayır diyelim de, Şevketlû Padişahım, hayır olsun. Hayırlara karşı gelsin... deyince Padişah:

- Rüyamda, bayram mı desem, düğün mü desem bir kalabalık ortasında bulunmuşum. Kalabalık arasından Uzun Hasan bir pehlivan kisbeti giyip meydana çıktı. Meydanın ortasına gelip

durdu. Var mı benimle güreşecek bir pehlivan, var mı kendisine güvenen diye bağırıp pehlivanlık taslamağa başladı. Hep bana bakıyor, lâfını bana hitaben söylüyordu. Canım sıkıldı. Onun meydana, sırf benimle güreşmek için çıktığı anlaşılıyordu. Bana meydan okuyordu. Ben de, nasıl oldu bilmem bir pehlivan kisbeti giydim ve meydana çıktım. Mertçe yanına sokuldum. El ele verip birbirimize hamle ve hücum etmeye başladık. Bir aralık, benim gaffetimden Uzun Hasan istifade etti. Üzerime hücum etti. Beni dizlerimin üzerine çökertti. Bu anda dünya başıma yıkıldı sandım. Haydi!.. Haydi!.. diye sesler, işitiyordum. Kendimi topladım. Uzun Hasan, ikinci hamlesini yapmadan ayağa kalktı. O bana yaklaştığı zaman iki elimle göğsüne

bir yumruk vurdum ki, dayanamadı, sırtüstü yere düştü. Hincımı alamamıştım. Bir elimi göğsüne sokup ciğerinden bir parçasını koparıp yere attım. Kan ter içinde ve heyecanla uyandım. dedi.

Otlukbeli Meydan Savaşı hakkında bir fikre sahip olanlar bu rüyanın aynen vaki olup olmadığını bilirler. "Hayırdır inşallah Şevketlüm" dedi Sadrazam:

- Rüya tâbirini bilemem. Ama şu ifadelerden, önce bir keder çekileceğini, sonunda galebenin bizim tarafa kalacağına hükmetmek mümkündür." dedi.

Rüyayı Sadrazamın bu türlü tabir etmemesine üzülen Padişah, rüyasını bir de yakınlarına anlatıp tabir ettirdi. Onlar da aşağı yukarı aynı şekilde tabir ettiler. Hatta tabirlerinin doğruluğunu ispat etmek için hemen bir Kuran'ı Kerim getirdiler. Herhangi bir sayfasını açtılar. "Veyansuru kella hü nasran aziza" ayeti açıldı. Ayetin harflerini saydılar. Hicri 878 tarihi çıktı. Bu, zaferin tarihidir, dediler. Rüyanın bizim taraftan görülmesi ve rüyanın sonunda Uzun Hasan'ın mağlup olması, zaferin bizim tarafta olacağına alâmettir. Ayetteki 'kelle hü' de geçen laf, Hz Peygamber'in ismine işaretidir. Hz. Peygamberimiz'in de, Padişahımızın da ismi Muhammed olup zafere işareti rabbanidir, diye tabir ve tasvir ettiler.

Hadiseler, rüyanın ve tabirinin şekli ile paralel olarak aynen cereyan etmiştir. Şöyle ki: Fatih'in önce kumandanlığına getirdiği Has Murad Paşa düşmanla karşılaştığı zaman, büyük kısmı

beklemeden düşmanla savaşa tutuşmuştur. Mağlûp olmuş, kumandasındaki kuvvetlerin çoğu kılıçtan geçirilmiştir. Kaçabilenler büyük kısmın yanında toplanmışlardır. Hadiseyi işiten Fatih, çok üzülmüştür. Yani Uzun Hasan ilk hamlede Fatih'i iki dizi üzerine çökertmiştir. Fakat ordusunun moralini bozmayan Fatih, ilerleyip Otlukbeli Savaşı'nda Uzun Hasan'ı feci bir mağlûbiyete uğratmıştır. Yani onu sırt üstü yere sermiştir. Savaş sahasında Uzun Hasan'ın oğullarından Mizan Şah şehit olmuştur. Yani Uzun Hasan'ın, göğsüne elini sokup onun ciğerinden bir parçasını koparıp yere atmıştır.

Hayatımız Mizah

Güngör Özyiğit

TEMEL'E ÖZGÜ MANTIK

Neco'yla Cenk Koray, Trabzon'da bir Karadenizli'ye İlyas Restoran'ın nerede olduğunu sorarlar. Karadenizli, bunu nasıl bilmem dercesine hayretle karşılık verir: "Ben oradan celeyrum zaten!"

Neco'yla Cenk, bilmedikleri bir yeri öğrenmek için sorarlar. Oysa Karadenizli vatandaş, kendisinin o restoranı bilip bilmediğinin sınıdığını sanır. Ve cevabını ona göre verir. İşte Temel'i farklı ve komik kılan da böylesine işleyen bir mantık.

Bu değişik mantık, hayatın hemen her alanında kendini gösterir. Savaş sırasında büyük bir çatışmanın hemen ardından, gecenin sessizliğinde, barut dolu bir yerde, Temel bir sigara yakar. Arkadaşı derhal bağırır: "Ne yapıyorsun? Bu çok tehlikeli!" Temel gayet sakin cevap verir: "Merak etme, içime çekmeyrum..."

Böylece tehlikenin nerede olduğu konusundaki farklı algılama, normal mantıklı kimselerde gülmeye neden olur.

Yine aynı mantık, kazadan bile bir komedi çıkarabilir. Bir araba yaşlı Temel'e çarpar, sürücü bağırır: "Suç sende. Ben yirmi yıllık şoförüm. Doğru yürüsen

be adam." Temel karşılık verir: "Ben de seksen yıldır yüreyrum... ne olmuş yani?!"

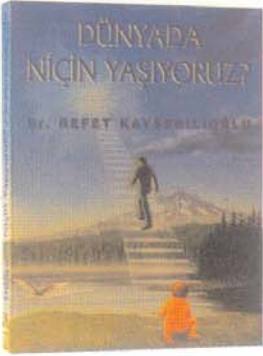
Temel de her insan gibi acıkır ve lüks bir lokantaya gider. Ve en pahalısından bir şarap ısmarlar. Garson: "Hangi yıl tercih edersiniz?" diye sorunca, Temel'in yanıtı her insandan biraz farklı olur: "Pi mahsuru yoksa, hemen isteyrum."

Müşteri Temel böyle de, garson Temel aslını inkâr mı edecek... Garsonluk yapmaya başlayan Temel'e şefi: "Dolu tabakları sağdan verip, boşları soldan alacaksın" der. Temel sorar: "Neden? Batul itikadunuz mu vardır?!"

Temel'in oğlu da, aynı geni taşıdığından, babasını aratmaz. Temel, her gün okula giden oğlunun defterinde tek bir yazı göremeyince, nedenini sorar. Oğlan: "Öğretmen tahtaya ne yazarsa, aynen deftere geçireyrum... O tahtayı silince, pen de defteri sileyrum..." der.

Temel, bara gider. Yanındaki kadına sarkınca, kadın: "Ben lezbiyenim ama" der. Temel, lezbiyenin ne olduğunu sorar. Kadın sadece kadınlarla beraber olmaktan hoşlandığını söyler. Bu yaklaşım Temel'in hoşuna gider. Ve o da duygularını itiraf eder ve: "Pen de sizin cibi lezbiyenim" der.

SEVGİ YAYINLARI

DÜNYADA NİÇİN YAŞIYORUZ
Dr. Refet Kayserilioğlu

DOĞRU YAŞAMA BİLGİLERİ
Dr. Refet Kayserilioğlu

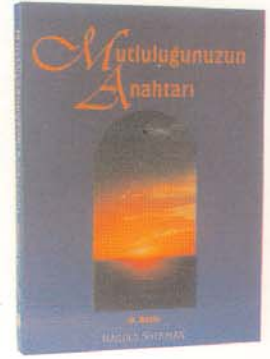
ÜSTÜN İNSAN OLMAK
Dr. Refet Kayserilioğlu

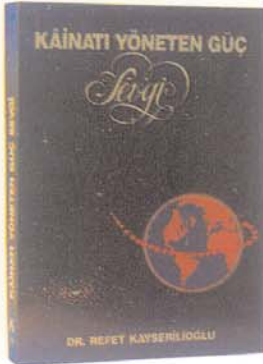
BİZİM CELSELERİMİZ

SEVİNİZ BİRLEŞİNİZ BİR OLUNUZ
Dr. Refet Kayserilioğlu

MİTLULUĞUNUZUN ANAHTARI
Harold Sherman

KAINATI YÖNETEN GÜÇ
Dr. Refet Kayserilioğlu

EVLİLİKTEN BEKLENEN ÜÇ ŞEY
Dr. Refet Kayserilioğlu

BİR CAN YOĞRULDU
Dr. Refet Kayserilioğlu

İsteme Adresi: SEVGİ YAYINLARI P.K. 471 Beyoğlu - İSTANBUL
veya: Taksim, Aydede Caddesi, Kivilcim Apt. No: 4/5 Beyoğlu - İST.
Tel: (0212) 250 42 42

DR. REFET KAYSERİLİOĞLU

İŞIĞI GÖRENLER

SEVGİ YAYINLARI

YENİ ÇIKTI

İŞIĞI GÖRENLER

Dr. REFET KAYSERİLİOĞLU

Bu kitap; Işığı arayan, Doğruları, Gerçekleri özleyen gönlünüze,
Bir aydınlık olacaktır. Aslında insan, Doğduğu andan ölünceye kadar,
Gerçekleri arar... Işık peşinde koşan pervaneler gibi,
sıcak ışık kaynaklarına doğru, Yanması, kavrulması pahasına da olsa
Koşar...

Bütün kitapçılarda

Genel Dağıtım: Birleşim, Arkadaş Dağıtım, Artı Dağıtım

İsteme Adresi: Sevgi Yayınları, P.K. 471, Beşiközü 80090 İstanbul Tel: 252 85 85 - 250 42 42